

Okładka tymczasowa.

JULIUSZ HR. OSTROWSKI

KSIĘGA HERBOWA RODÓW POLSKICH

Zeszyt XVI.

CENA ZESZYTU: na papierze welinowym rubli 2
 na papierze czerpanym rubli 4

WARSZAWA.

GEBETHNER i WOLFF Krak. Przedmieście Nr. 5.
WENDE, Krak.-Przedmieście Nr. 9.
SENNEWALD, Krak.-Przedmieście Nr. 5.
B. BOLCEWICZ
Plac Saski Nr. 5.

DRUK JOZEFA SIKORSKIEGO, WARECKA № 14.
1903.

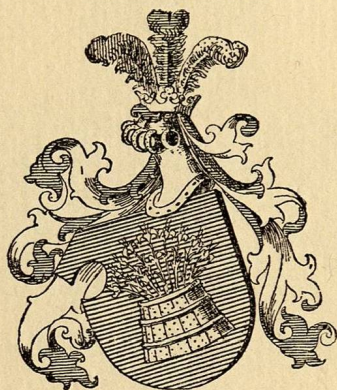
UPRASZA SIĘ O NADSŁYLANIE HERBOW I LEGITYMACYI.

UPRASZA SIĘ O NADSŁYLANIE PRENUMERATY NA DALSZE ZESZYTY

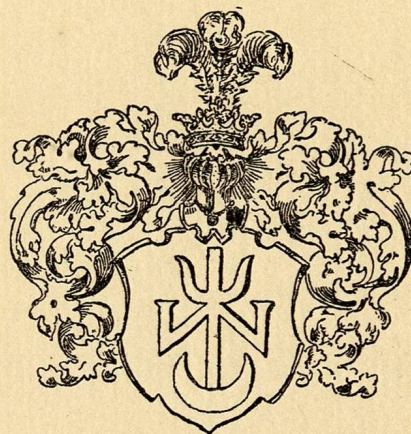
Br. 29992

Дозволено Цензурою
Варшава, 24 Ноября 1903 г.

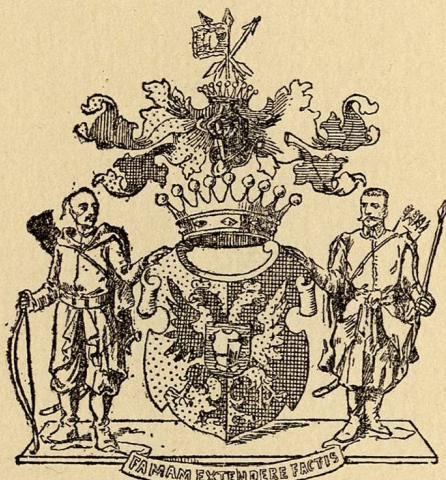
RAWA XVIII.

— 3030 —

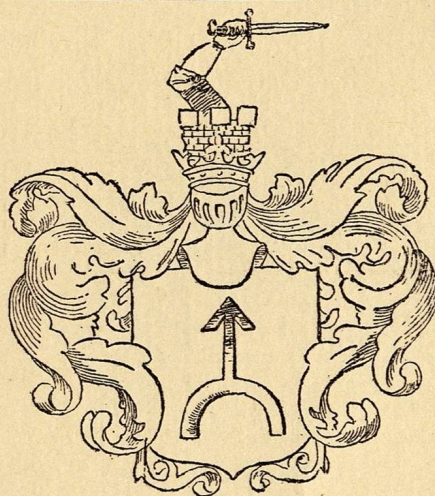
RAJ, Ray.

— 3031 —

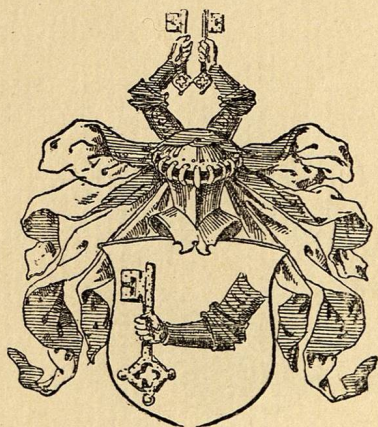
RAZUMOWSKI Hrabia.

— 3032 —

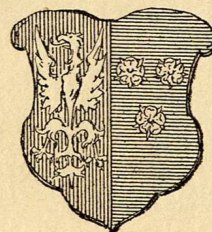
RDULTOWSKI. cz. Drogosław odm.

— 3033 —

REBER. (*Roerber*).

— 3034 —

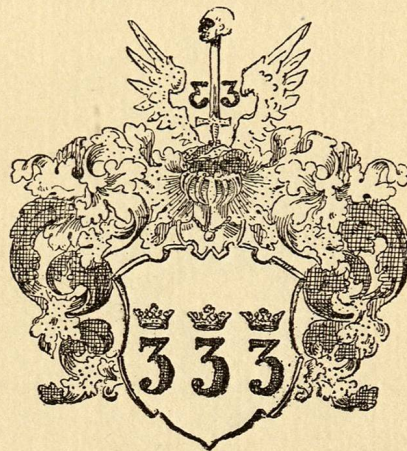
REBERN. (*Roeburn*).

— 3035 —

REBINDER I. (*Rehbinder*).

— 3036 —

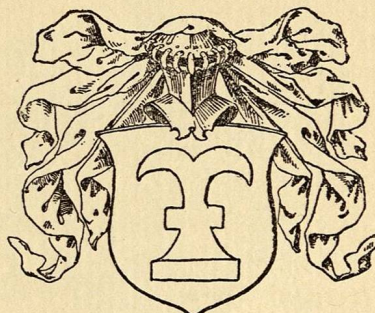
REBINDER II.

— 3037 —

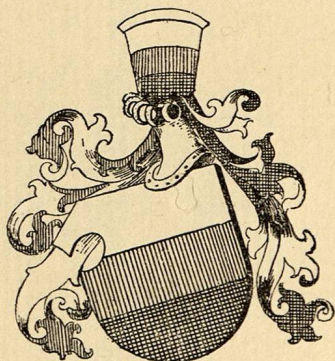
REBINDER III.

— 3038 —

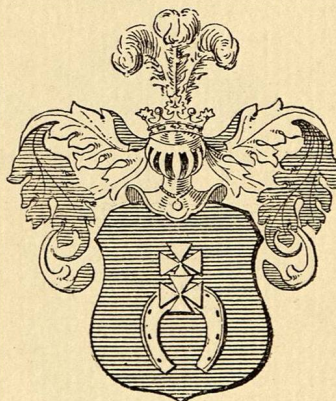
REDEMIN.

— 3039 —

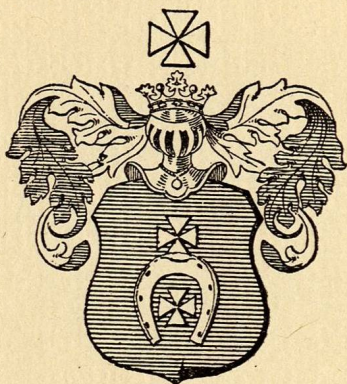
REDER I. (*Roeder*).

— 3040 —

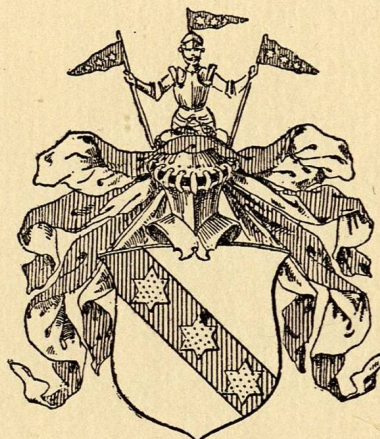
REDER II^a.

— 3041 —

REDER II^b.

— 3042 —

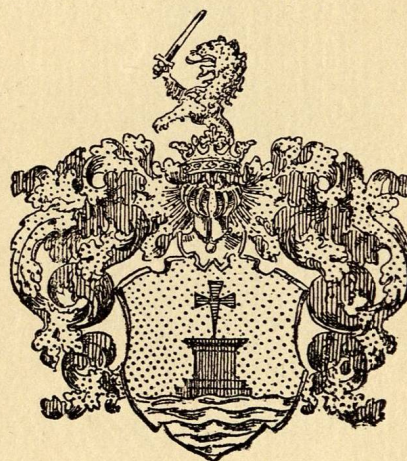
REDERN I.

— 3043 —

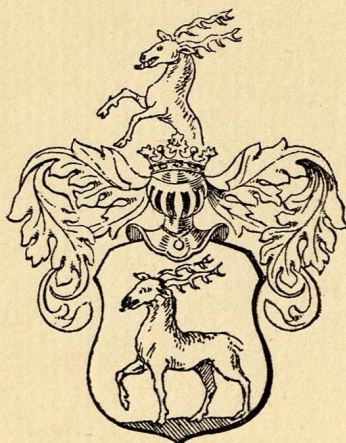
REDERN II.

— 3044 —

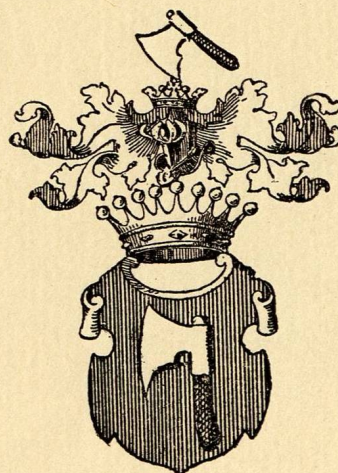
REGAWSKI.

— 3045 —

REGMAN. (*Regemann*).

— 3046 —

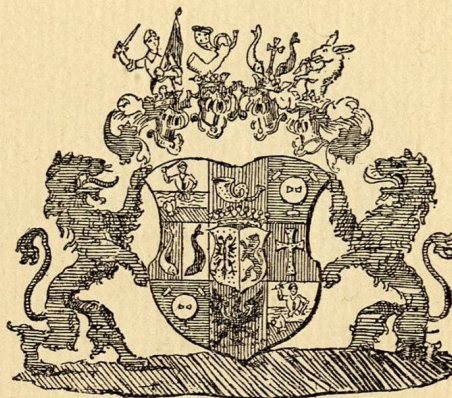
REJ. Hrabia cz. Oksza odm.

— 3047 —

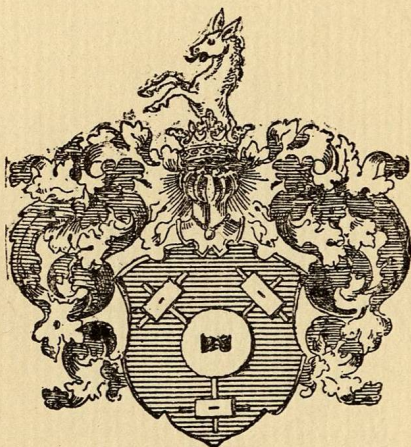
REICHARD.

— 3048 —

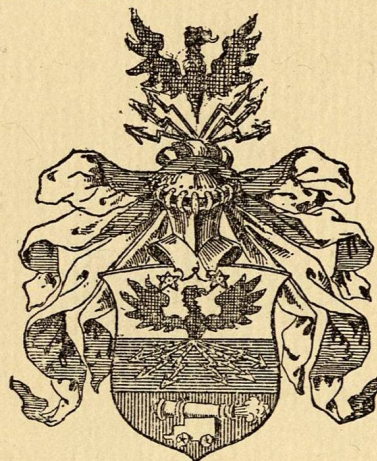
REICHENBACH I.

— 3049 —

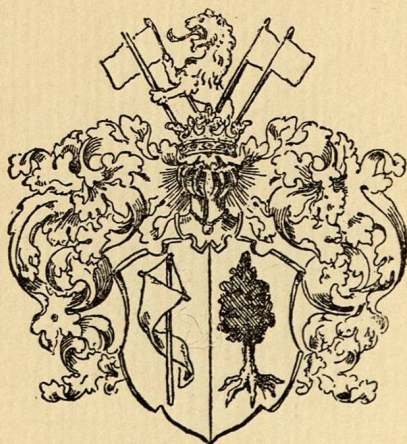
REICHENBACH II.

— 3050 —

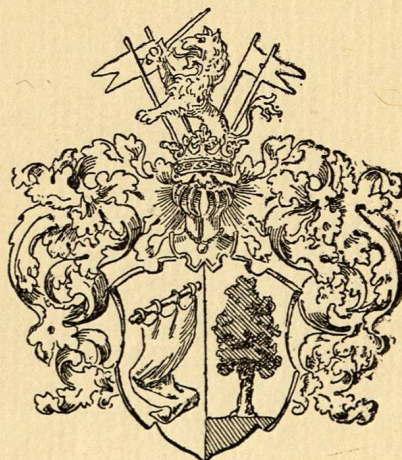
REICHENBACH III.

— 3051 —

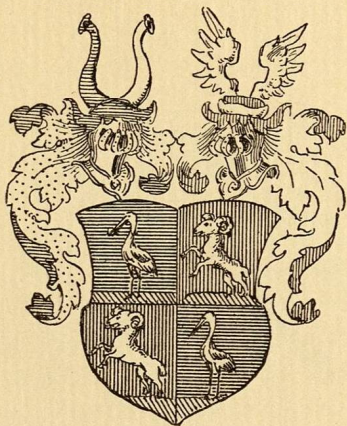
REICHWALD I.

— 3052 —

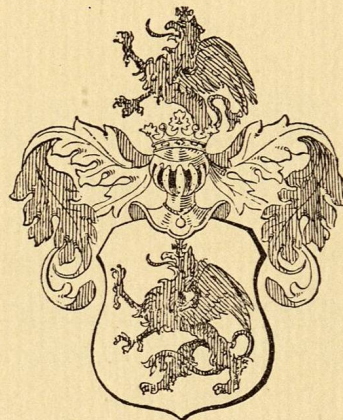
REICHWALD II.

— 3053 —

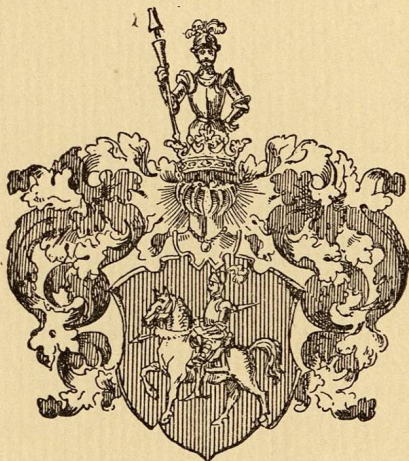
REJER. (*Rei(h)er*).

— 3054 —

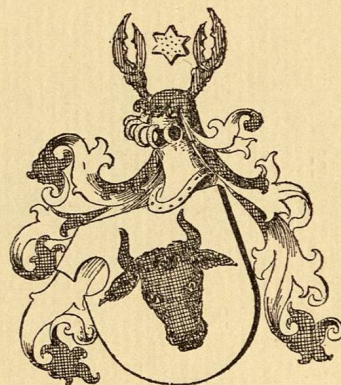
REJMAN. (*Reymann*).

— 3055 —

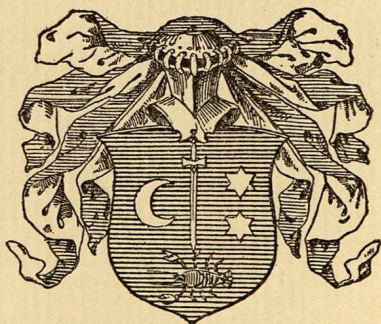
REJTAN. (*Reitheim, Reuten*).

— 3056 —

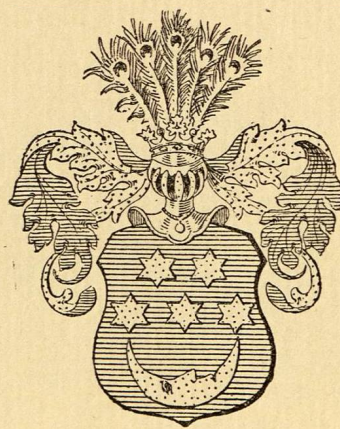
REKA. (*Recka, Recken*).

— 3057 —

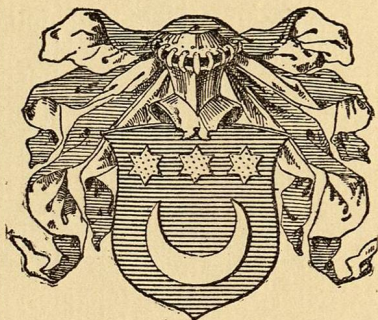
REKOWSKI I.

— 3058 —

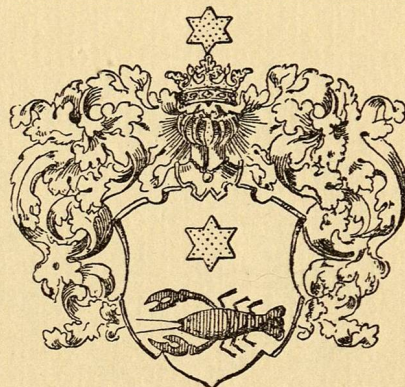
REKOWSKI II.

— 3059 —

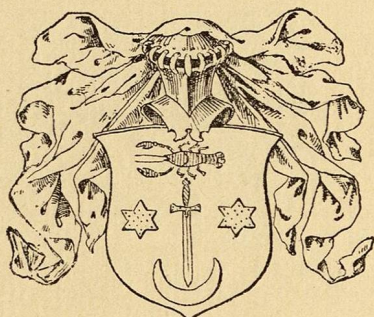
REKOWSKI III.

— 3060 —

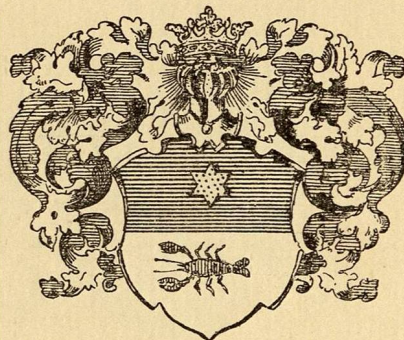
REKOWSKI IV^a.

— 3061 —

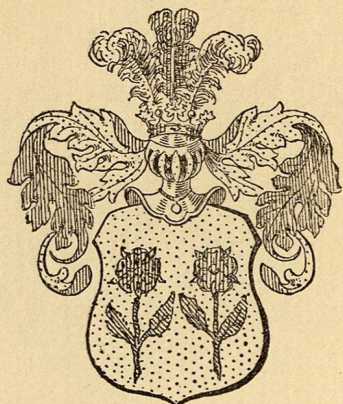
REKOWSKI IV^b.

— 3062 —

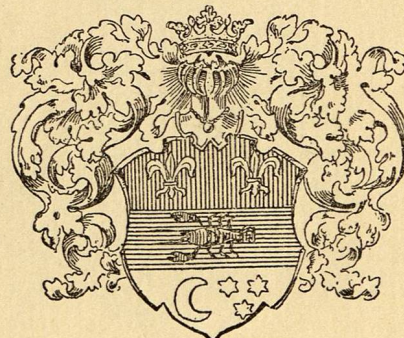
REKOWSKI IV^c.

— 3063 —

REKOWSKI V^a.

— 3064 —

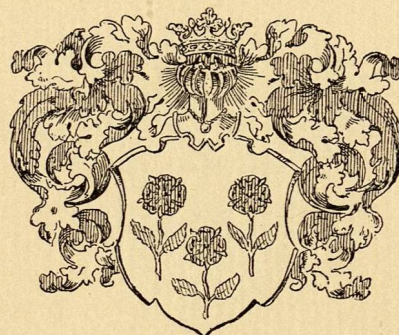
REKOWSKI V^b.

— 3065 —

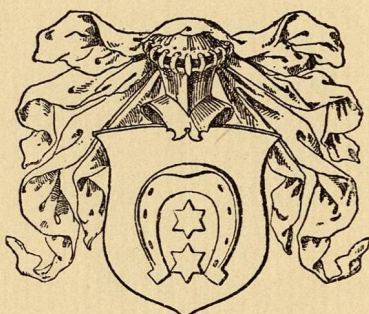
REKOWSKI V^c.

— 3066 —

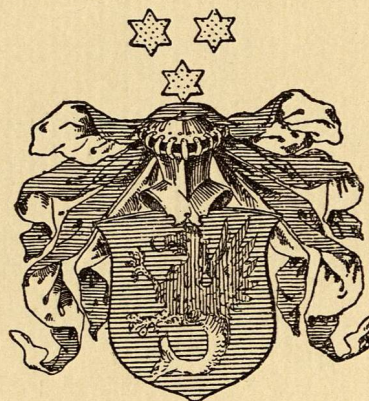
REKOWSKI V^d.

— 3067 —

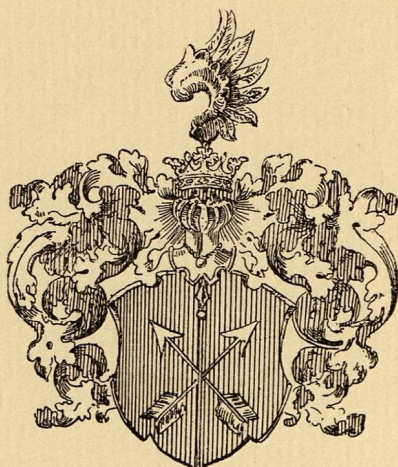
REKOWSKI VI.

— 3068 —

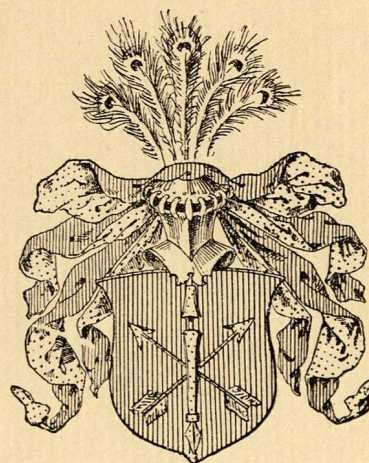
REKSIN. (*Rexin*).

— 3069 —

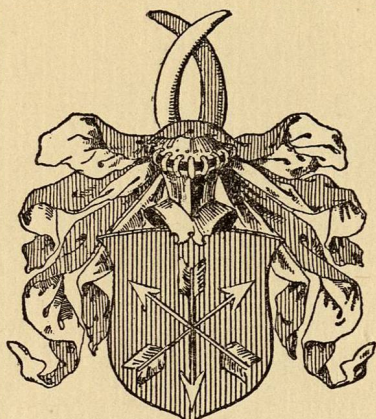
REMBOWSKI I^a.

— 3070 —

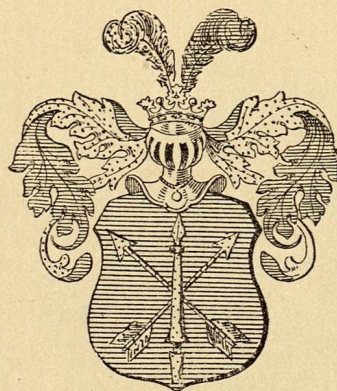
REMBOWSKI II^b.

— 3071 —

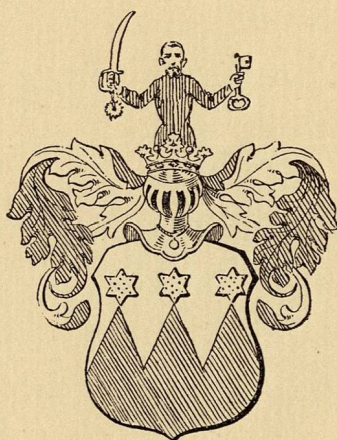
REMBOWSKI I^c.

— 3072 —

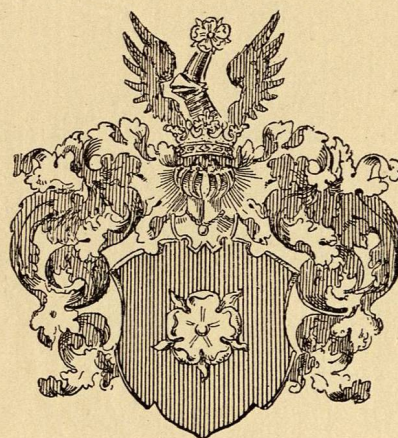
REMBOWSKI I^d.

— 3073 —

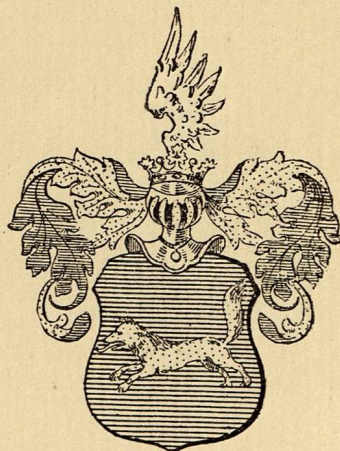
REMBOWSKI II.

— 3074 —

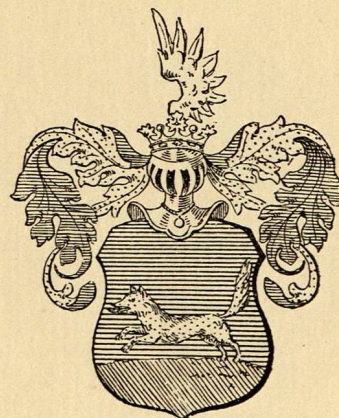
REMBOWSKI III.

— 3075 —

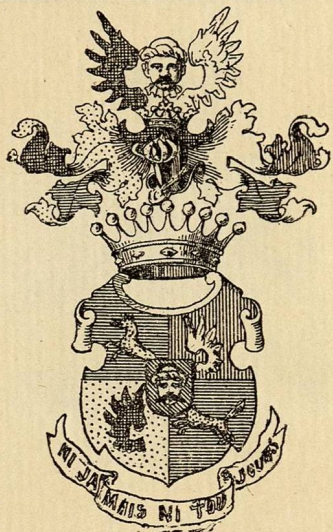
RENARD I.

— 3076 —

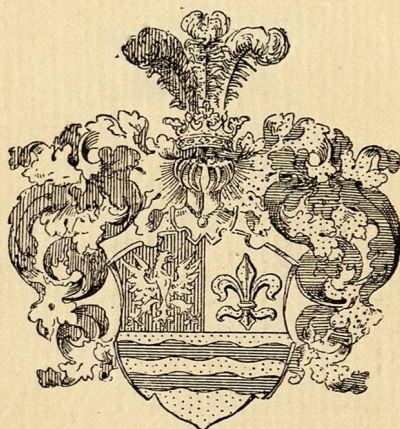
RENARD II.

— 3077 —

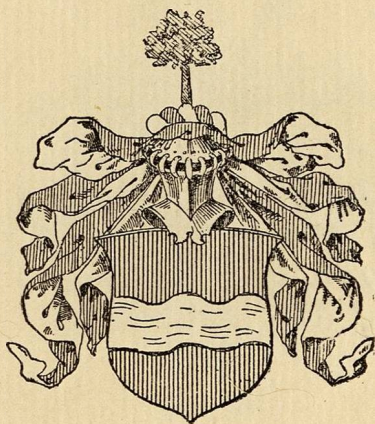
RENARD Hrabia.

— 3079 —

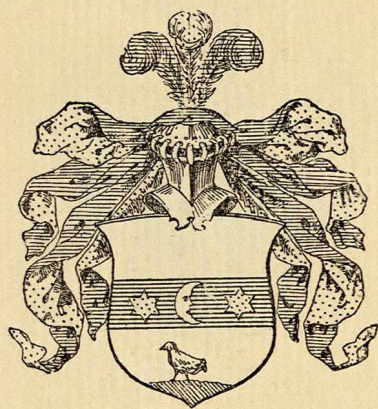
RENNE I. Rennes, (*Roenne*).

— 3080 —

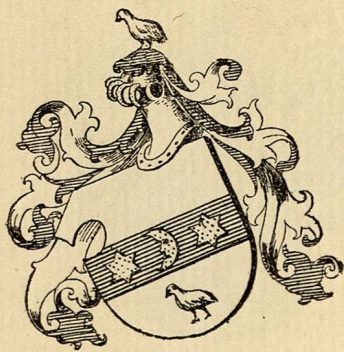
RENNE II.

— 3081 —

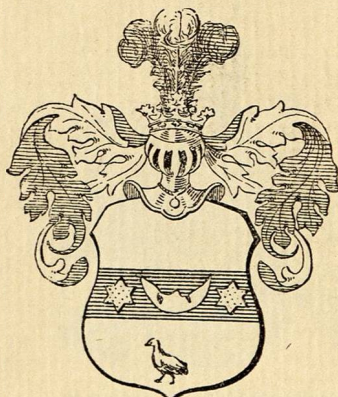
REPKE I. Rebke, (*Roepke*).

— 3082 —

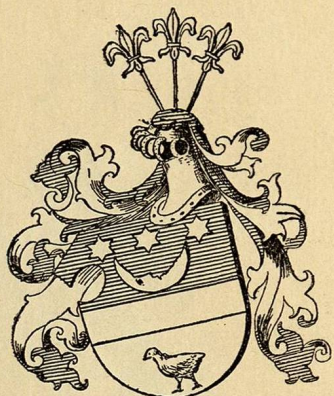
REPKE II.

— 3083 —

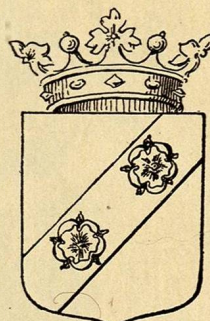
REPKE III.

— 3084 —

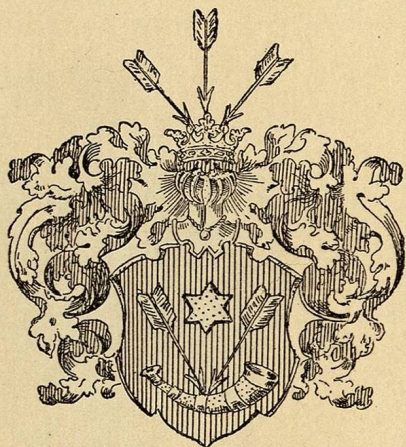
REPKE IV.

— 3085 —

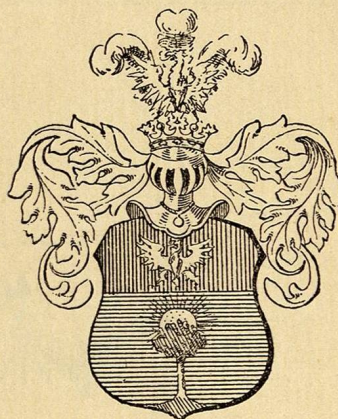
REPTOWSKI.

— 3086 —

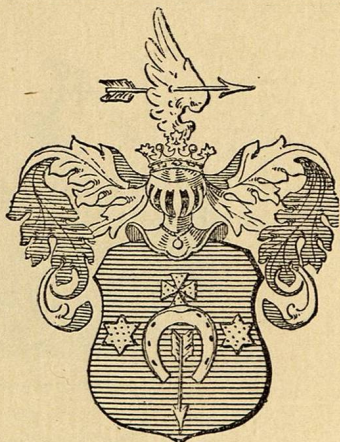
RESZKA.

— 3087 —

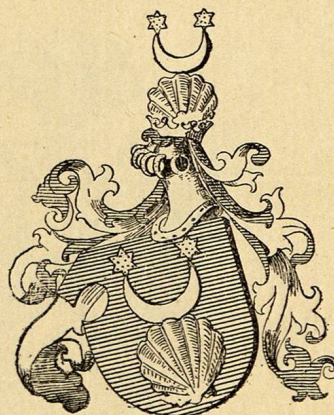
REVERDIL.

— 3088 —

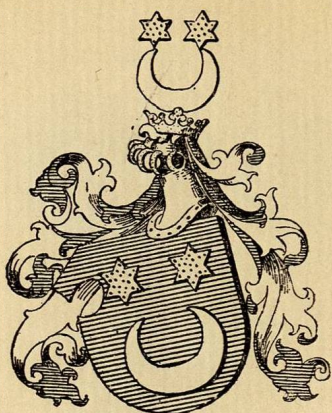
REWOLIŃSKI.

— 3089 —

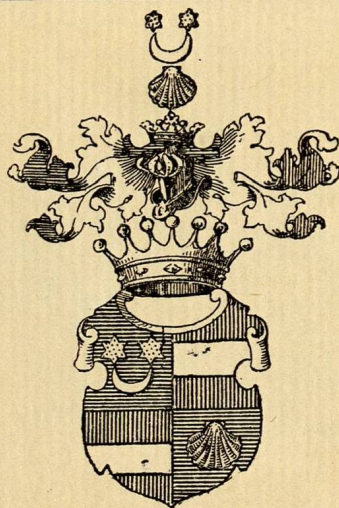
REZWIC I. (*Reisewitz*).

— 3090 —

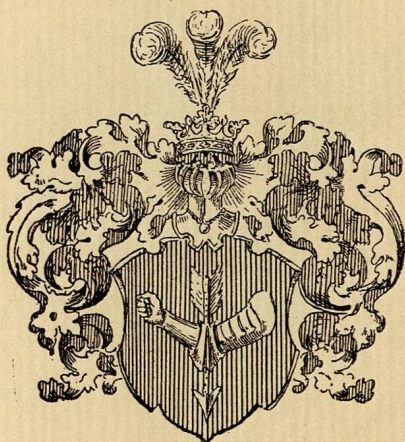
REZWIC II.

— 3091 —

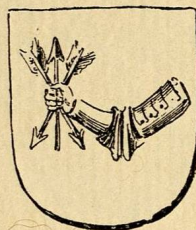
REZWIC Baron.

— 3092 —

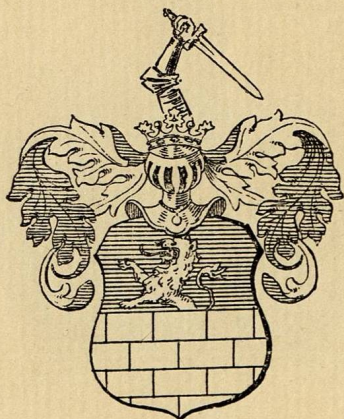
REKA I.

— 3093 —

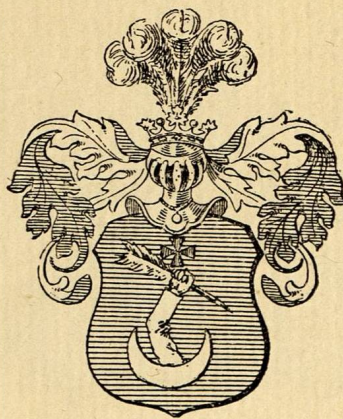
REKA II.

— 3094 —

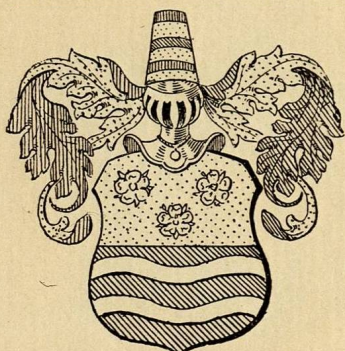
REKOMIERZ.

— 3095 —

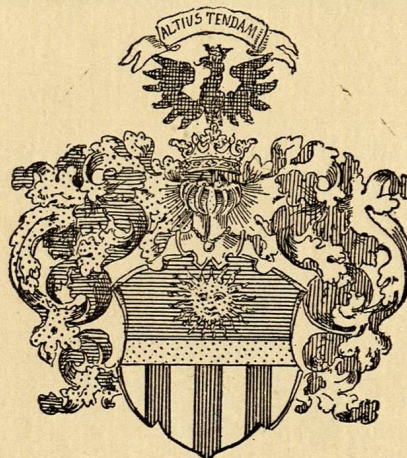
REKOPIÓR.

— 3096 —

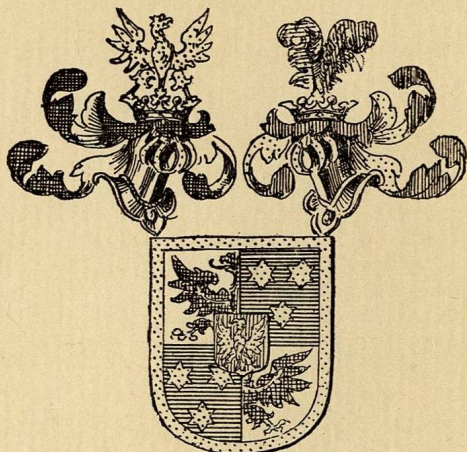
RIOKUR (*Riaucour*).

— 3097 —

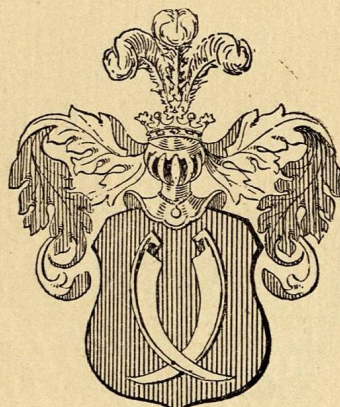
RIPANTI.

— 3098 —

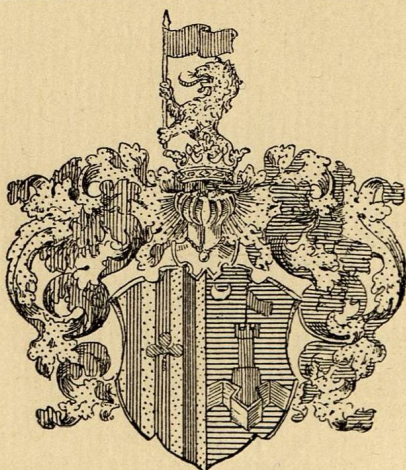
RITBERG.

— 3099 —

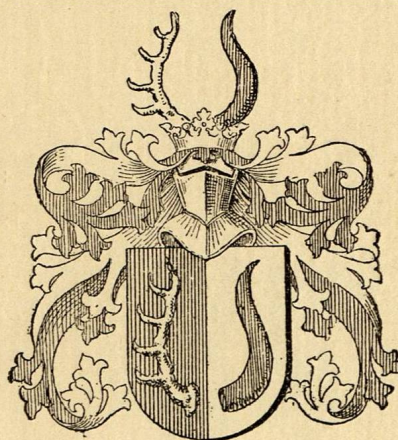
ROBISLAW.

— 3100 —

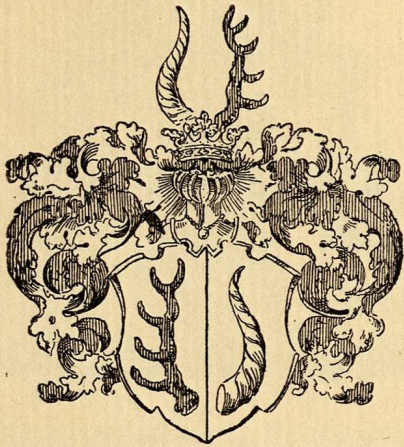
RODENBURG.

— 3101 —

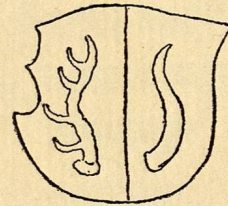
ROGALA I.

— 3102 —

ROGALA II.

— 3103 —

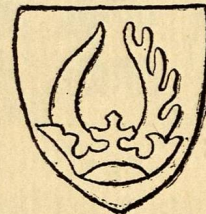
ROGALA III.

— 3104 —

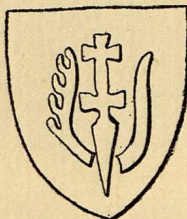
ROGALA IV.

— 3105 —

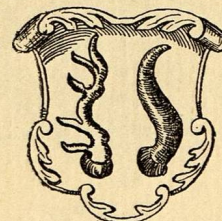
ROGALA V.

— 3106 —

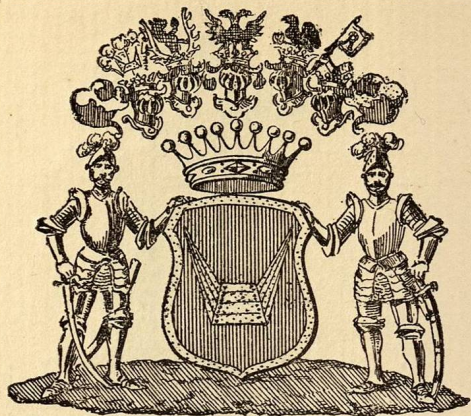
ROGALA VI.

— 3107 —

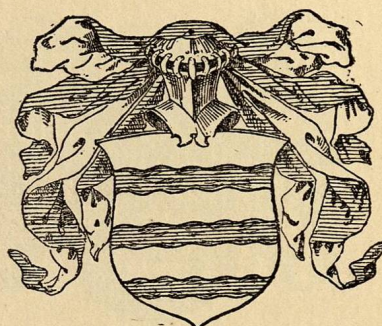
ROGALA VII.

— 3108 —

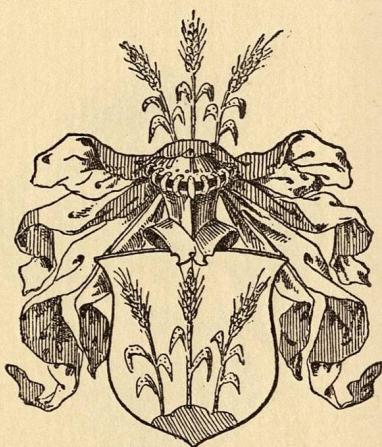
ROGALIŃSKI Hr. cz. Łódzia odm.

— 3109 —

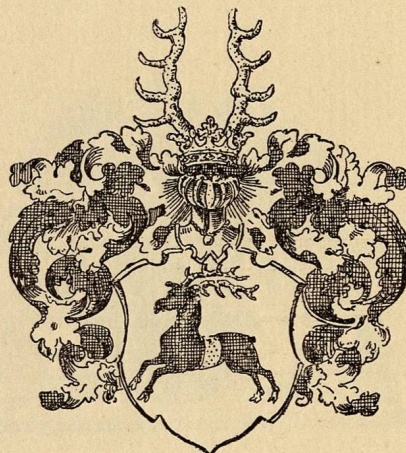
ROGENBUK.

— 3110 —

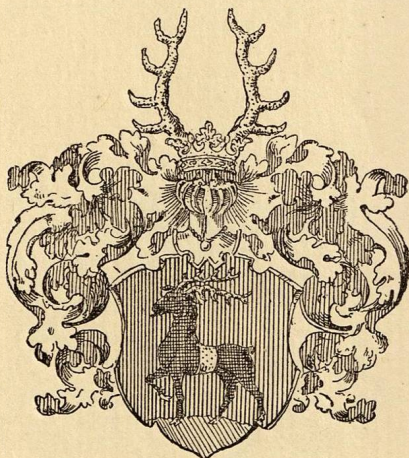
ROGENPAN.

— 3111 —

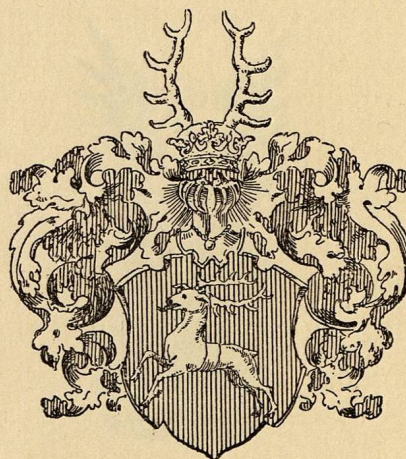
ROGOJSKI I cz. Brochwicz odm.

— 3112 —

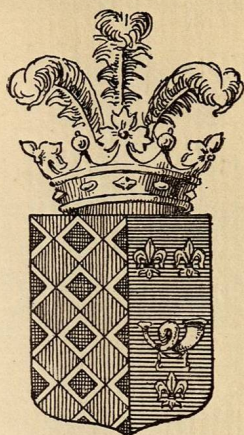
ROGOJSKI II.

— 3113 —

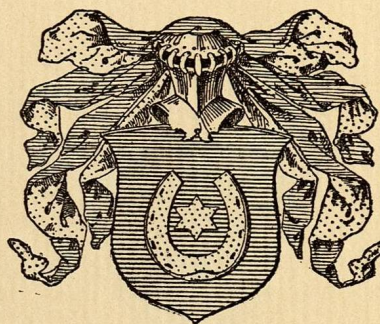
ROGOJSKI III.

— 3114 —

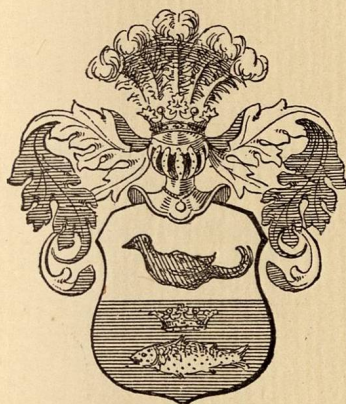
ROHAN ZBOŃSKI.

— 3115 —

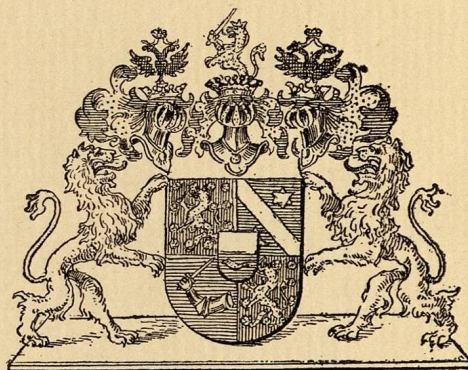
ROKICZANA.

— 3116 —

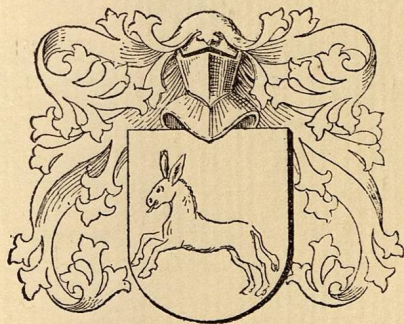
ROKOSOWSKI.

— 3117 —

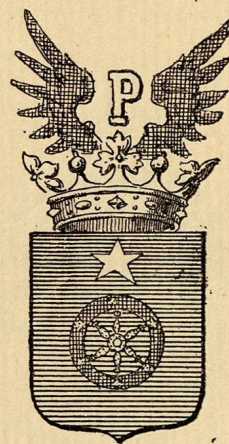
ROKOSOWSKI Baron.

— 3118 —

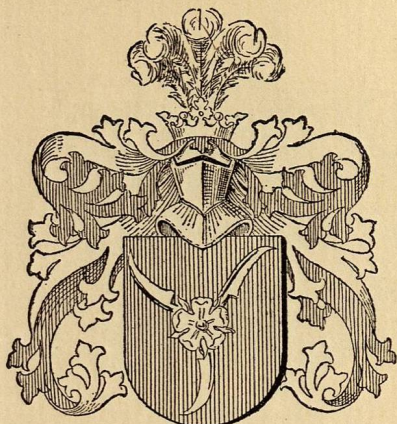
ROKOSZ.

— 3119 —

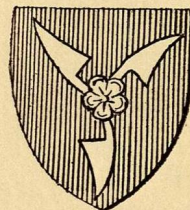
ROKOWIEC.

— 3120 —

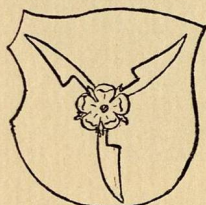
ROLA I.

— 3121 —

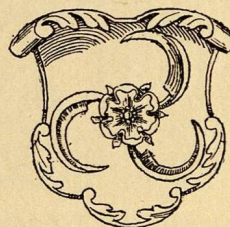
ROLA II.

— 3122 —

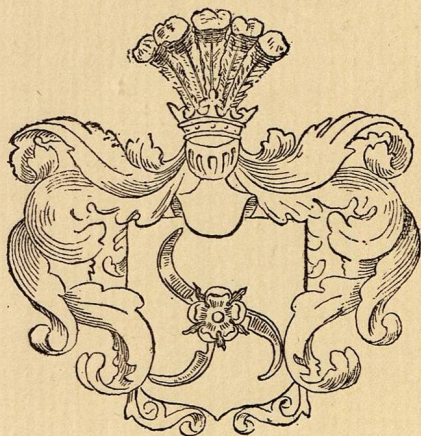
ROLA III.

— 3123 —

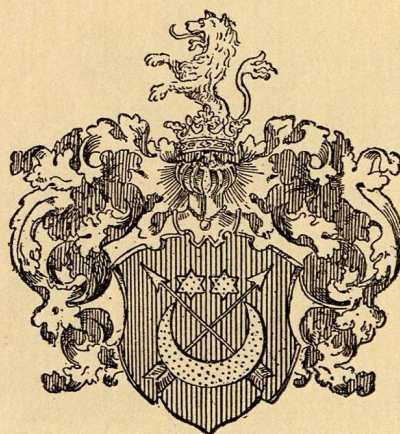
ROLA IV.

— 3124 —

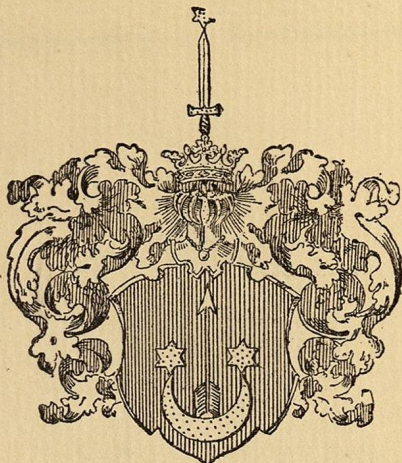
ROLA V.

— 3125 —

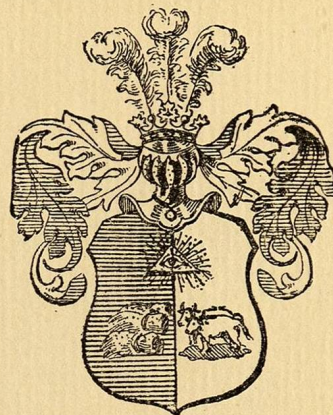
ROLBIECKI I.

— 3126 —

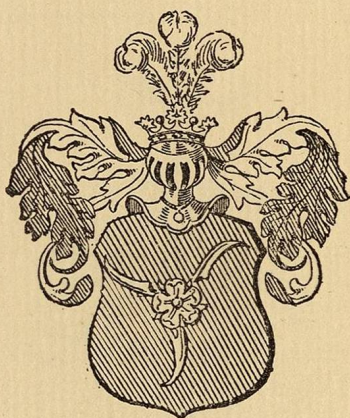
ROLBIECKI II.

— 3127 —

ROLESŁAW.

— 3128 —

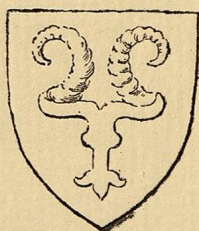
ROLICZ.

— 3129 —

ROMANÓW Hrabia, Rumianów.

— 3130 —

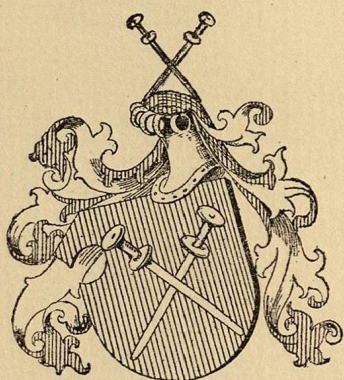
ROMANY.

— 3131 —

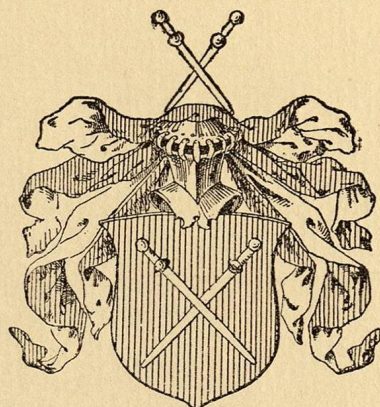
ROMASZKAN Baron.

— 3132 —

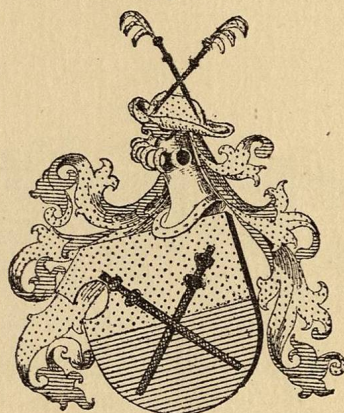
ROMER I (*Rejmer, Roemer*).

— 3133 —

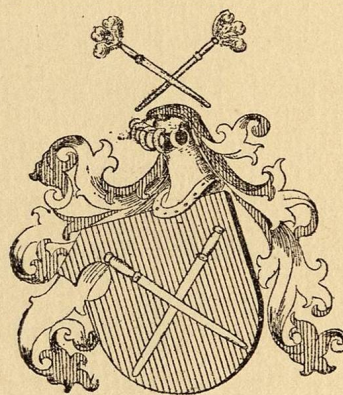
ROMER II.

— 3134 —

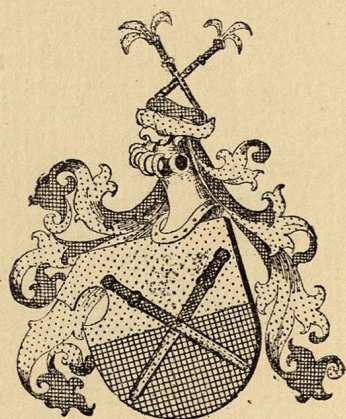
ROMER III.

— 3135 —

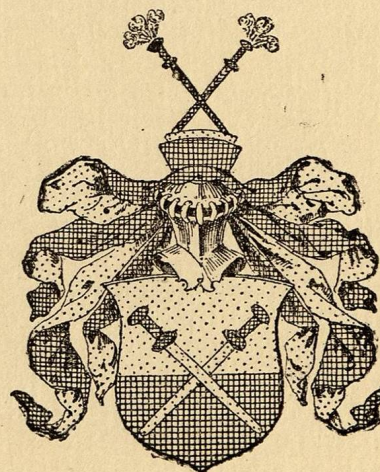
ROMER IV.

— 3136 —

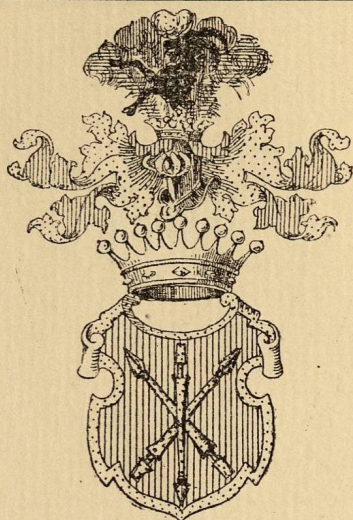
ROMER V.

— 3137 —

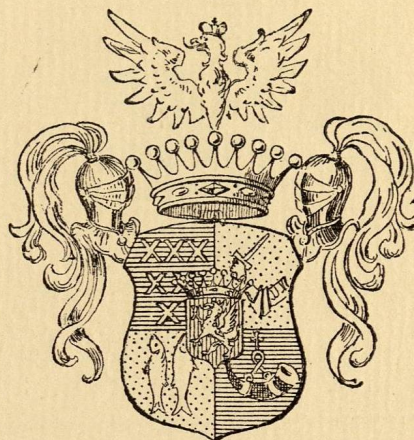
ROMER VI.

— 3138 —

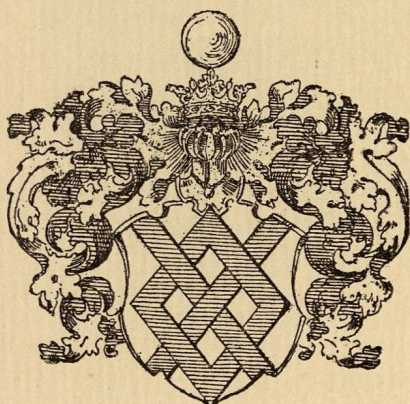
ROMER Hrabia cz. Jelita odm.

— 3139 —

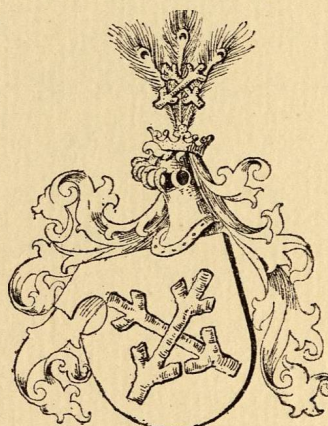
RONIKIER Hrabia cz. Gryf odm.

— 3140 —

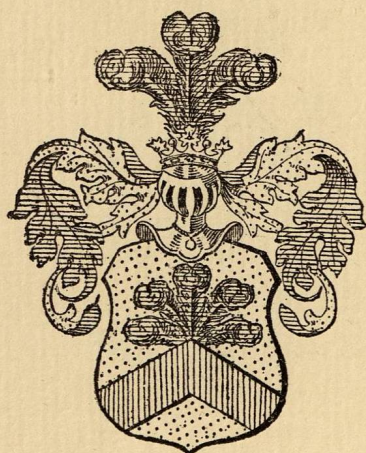
ROLLAS.

— 3141 —

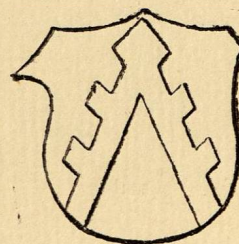
RONOW.

— 3142 —

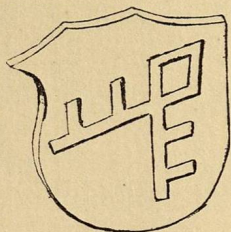
ROP I Baron (*Von der Ropp*).

— 3143 —

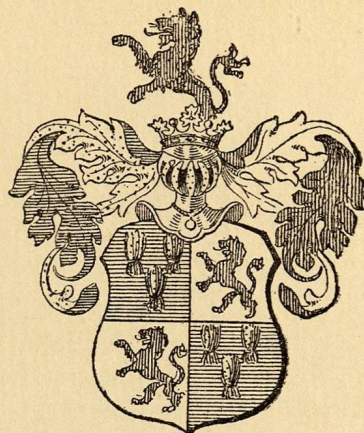
ROP II.

— 3144 —

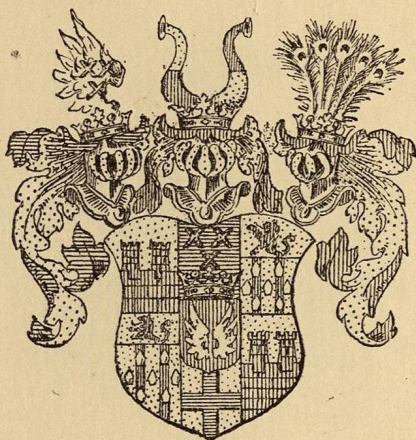
ROP III.

— 3145 —

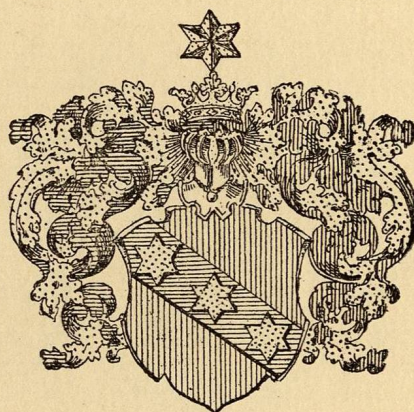
ROSAINSKI.

— 3146 —

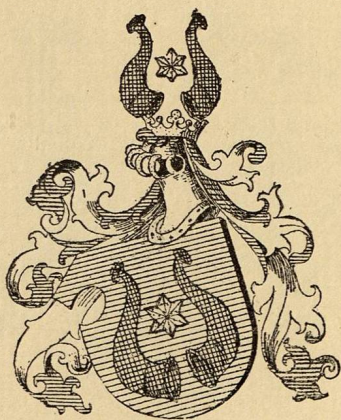
ROSAU Baron.

— 3147 —

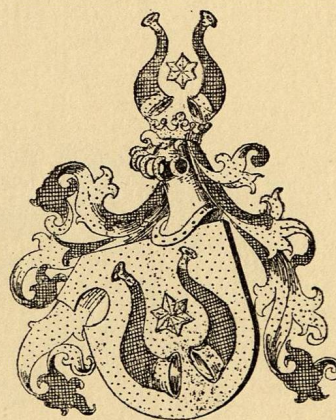
ROSKAU.

— 3148 —

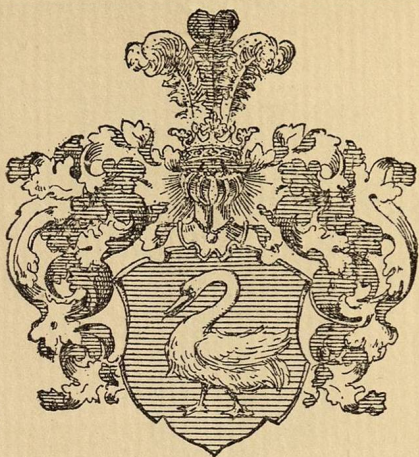
ROSTEK I (*Rosteck*).

— 3149 —

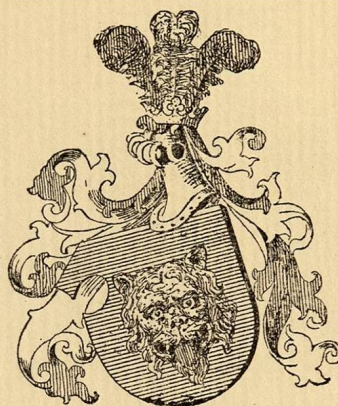
ROSTEK II.

— 3160 —

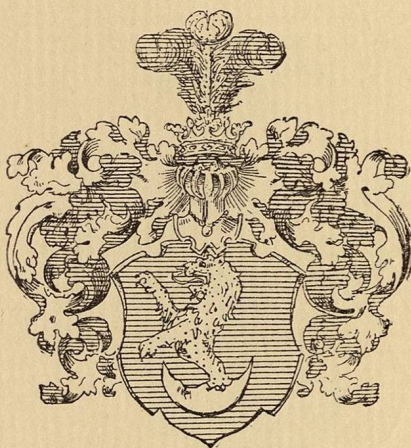
ROSTKE I, Rustke, Rostkowski.

— 3161 —

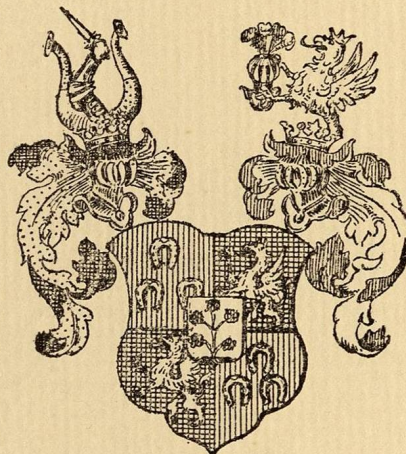
ROSTKE II^a.

— 3162 —

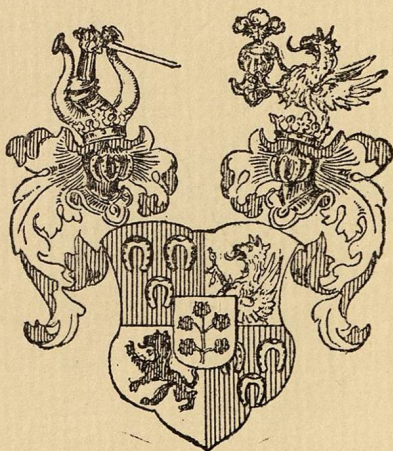
ROSTKE II^b.

— 3163 —

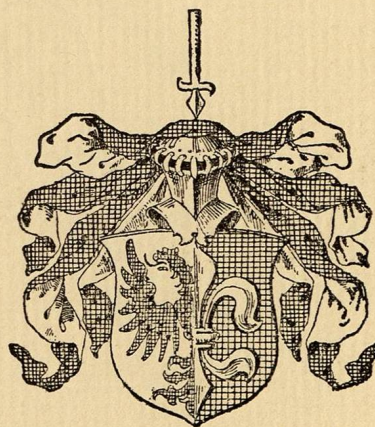
ROSTOK I, (*Rostock*).

— 3164 —

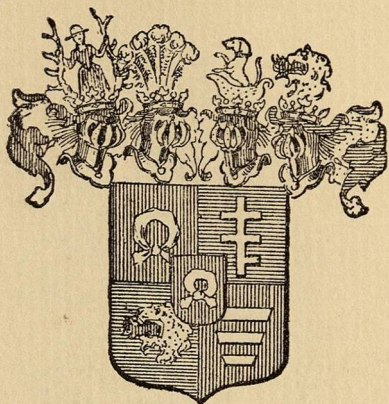
ROSTOK II.

— 3165 —

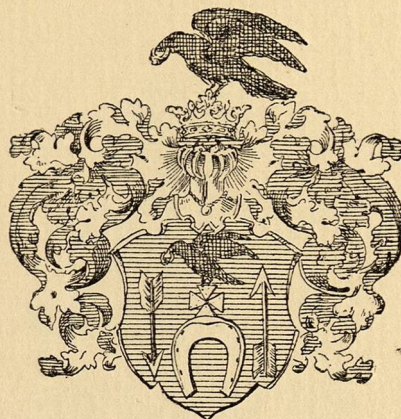
ROSTOK III.

— 3166 —

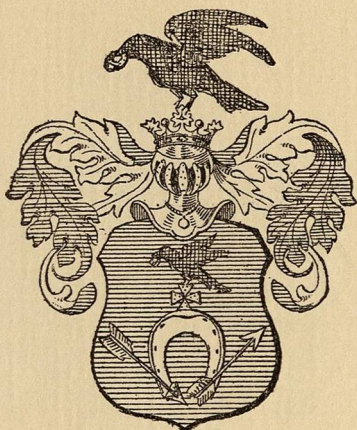
ROSTWOROWSKI cz. Nałęcz odm.

— 3167 —

ROSYNIEC I cz. Ślepowron odm.

— 3168 —

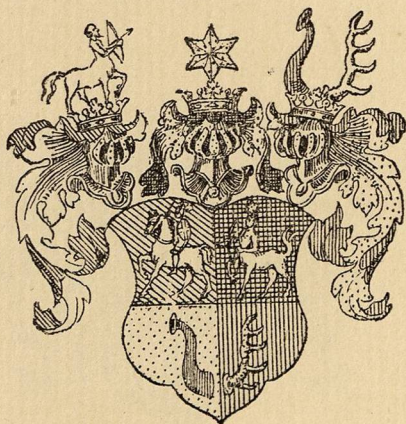
ROSYNIEC II.

— 3169 —

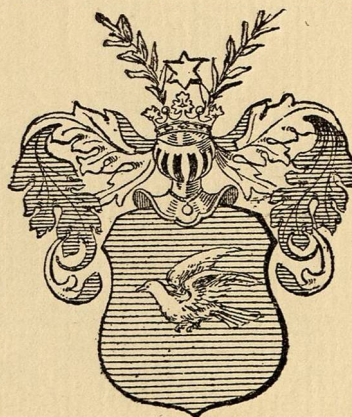
ROSCISZEWSKI, Roszyszewski.

— 3170 —

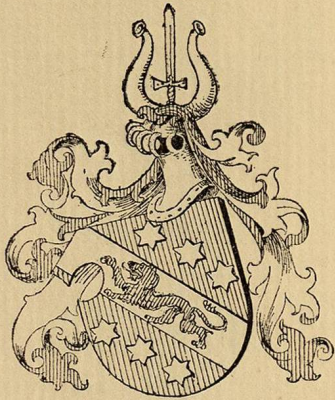
ROSZYC, Rybenszyc Baron.

— 3171 —

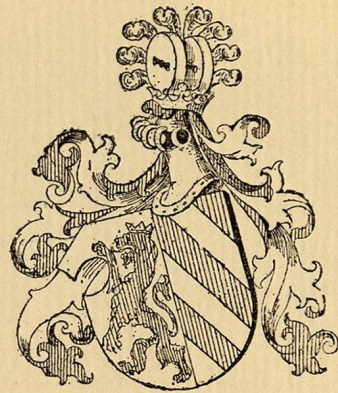
ROTA

— 3172 —

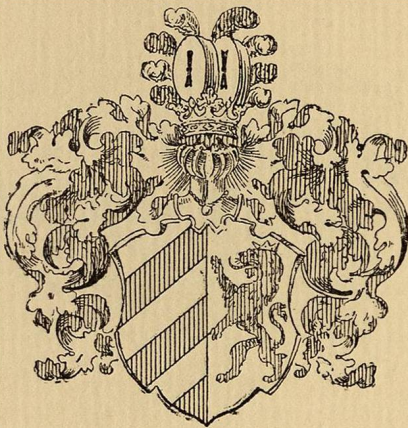
ROTE (Rohte, Rothe).

— 3173 —

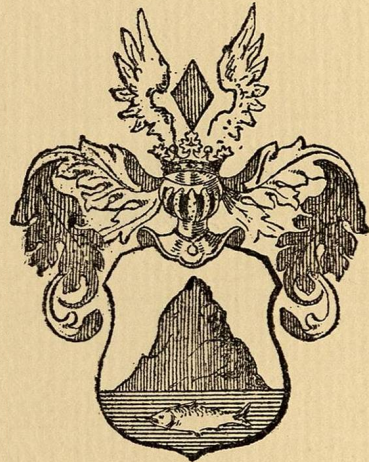
ROTENBURG Iª (Rothenburg, Rothenberk).

— 3174 —

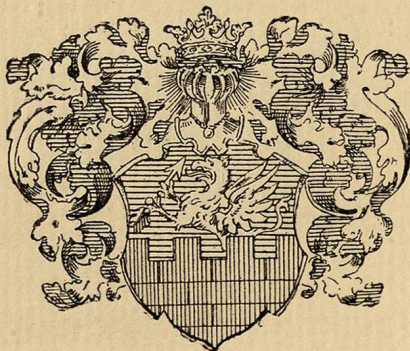
ROTENBURG Iª.

— 3175 —

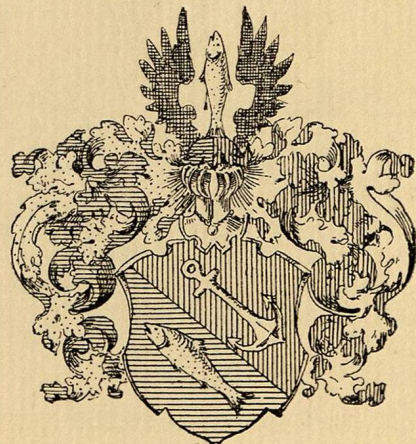
ROTENBURG II.

— 3176 —

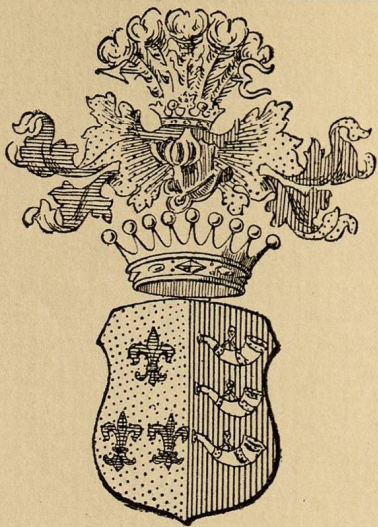
ROTENHOF (Rothenhof).

— 3177 —

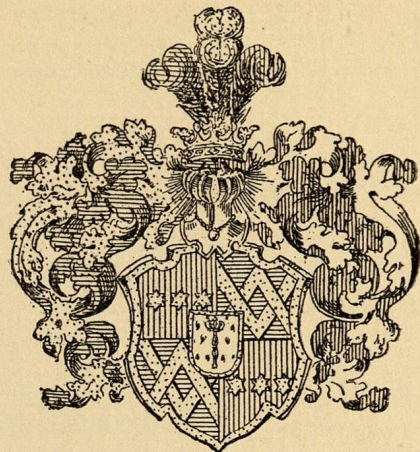
ROTERMUND.

— 3178 —

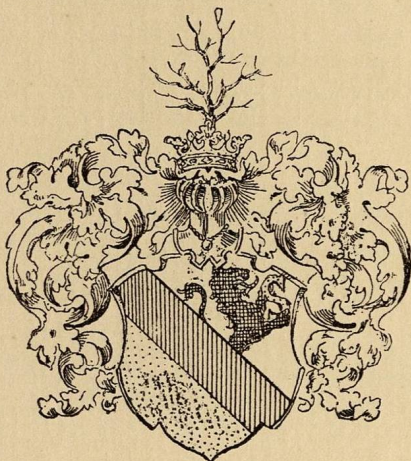
ROTERMUND Hrabia.

— 3179 —

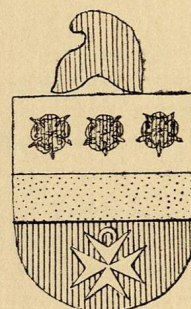
de ROY.

— 3180 —

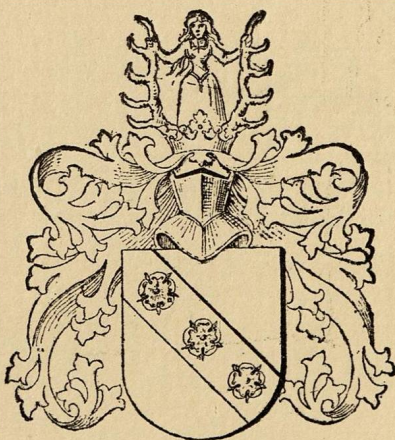
de ROY II.

— 3181 —

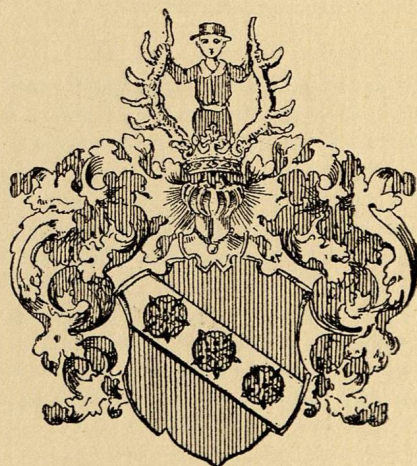
ROZAN.

— 3182 —

ROZDRAŻEWSKI Hrabia cz. Doliwa odm.

— 3183 —

ROZDRAŻEWSKI II.

— 3184 —

RADYŃSKI cz. Poraj odm. — W polu błękitnem — róża zielona. Labry. Z pieczęci Józefata dziedzica Barbarówki z r. 1786. Rodzina ta istnieje na Wołyniu, od r. 1540 znana, prawdopodobnie gałąź Radzińskich albo Radzyńskich w województwie krakowskim w XVII stuleciu osiadłych, wylegitymowanych w Królestwie Polskiem. *Sp. szl. pol.; Krosn.; Żern.; Dziad.*

RADZIC I. — W polu czerwonym — między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami — kotwica. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Herb i ród bardzo stary. *Koj.; Nies.; Sieb. IV. .; Kur.; Bork.; Żern.*

RADZIC II. — W polu czerwonym — kotwica z gwiazdą sześciopromienną z lewej strony u góry. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Labry. Odmiana przysługująca Kmiciom na Litwie, w orszańskim w XVII stuleciu osiadłym. *Koj. 259; Nies.; Bork.; Żern.*

RADZIEJOWSKI cz. Półkozic odm. — W polu srebrnym — bawola głowa. Nad hełmem w koronie — pół kozła rogatego. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Radziejowskiom w poznańskim. *Sieb. III. 82. 36; Żern.*

RADZIŁOWSKI. — W polu błękitnem — między trzema pięciolistnymi srebrnymi różami: dwie i jedna, na drzewcu poprzecznym — chorągiew kościelna złota o trzech polach z krzyżem złotym na wierzchu. Nad koroną szlachecką między dwoma z'otem krzyżami kawalerskimi trzy pióra strusie. Nadany wraz z nobilitacją (non praeciso scartabellatu) Krzysztofowi Radziłowskiemu z rodziny mieszczan kamienieckich na Podolu, sekretarzowi J. K. M., przez Stanisława-Augusta, króla polskiego r. 1768, potwierdzony 21 Lipca r. 1769, oblatowany 25 Sierpnia r. 1770. *Vol. Leg. VII. 802; Kanc. ks. 42. 88; M. kor. ks. 263 f. 221; Nies., przyp.; Małach.; Bork.; Żern.; zapiski WP. Jackowskiego.*

RADZIMIŃSKI. — W polu czerwonym — nad trójpagórką — ręka zbrojna ze strzałą prawo-ukośną żelazcem do góry trzymaną. Nad hełmem labry czerwone podbite srebrem. Herb przysługujący Radzimińskim, w Prusiech wschodnich w XVI stuleciu osiadłym; Ledebur mylnie tych do Lubicza przypisał — aczkolwiek są Radzimińscy h. Lubicz. *Riet.; Sieb. III. 2. 369; Kętr.; Żern.*

RADZISKI. — Na tarczy czterodzielnej bezbarwnej w polach I i IV — sześciopromienna gwiazda, w II i III — głowa murzyńska z przepaską. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Labry. Herb przysługujący Radziskim, na początku XIX wieku w Prusiech osiadłym. *Sieb. III. 2. 369; Żern.*

RADZISŁAW. — Na tarczy ściętej, od góry dwudzielnej, w polu prawym srebrnym — pszczoła, w lewym — na łodydze kwiat z liśćmi, w polu dolnym błękitnem — ptak jakby bocian. Nad hełmem w koronie — na trzech piórach strusich gwiazda. Nadany Janowi Chrzycielowi Stummerowi po r. 1836. *Sp. szl. pol.; nagrobek J. Stummera na Powązkach; Chrzęski Album 560; Bork. przyp. 57; Żern.*

RADZIWIŁŁ Książę I^a. Radziwiłłowicz cz. Trąby odm. — W polu złotem — na piersiach orła czarnego ukoronowanego z dziobem i pazurami błękitnymi — tarcza mniejsza na której w polu błękitnem — trzy trąby czerwone w złoto oprawne munsztukami w środku stykające się: dwie i jedna. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane: w pierwszym — pół lwa złotego ukoronowanego w lewo, w drugim — pół orła czarnego ukoronowanego, w trzecim — pół gryfa czarnego ukoronowanego. Odmiana nadana z tytułem książęcym na Goniądzu i Medelach Mikołajowi Radziwiłłowi przez Maksymiliana cesarza rzymskiego w r. 1515. — Kładąc na bok bajeczne pochodzenie tego rodu od książąt lub kniazów litewskich, pewnem jest tylko, że Radziwiłł albo Radiwill było imieniem jednego z synów Ostyka albo Ościka (według Kojałowicza Bonieckiego i Wolffa. Niesiecki idąc za Bielskim mylnie podaje Wojszunda za protoplastę rodu. Kojałowicz na str. 195 też prostuje mniemanie aby Radziwiłł przyjął herb Sulimę, który następnie jego potomkowie mieli zmienić. Na sejmie horodelskim przyjął Sulimę Rodwił syn Wojszunda, a Radziwiłł Ostytowicz przyjął herb Trąby od Jordanów z Zakliczyna. Wnuk Radziwiłła, który imię swoje jako nazwisko przekazał potomstwu Mikołaj Mikołajewicz Radziwiłłowicz (jak pisze Niesiecki VIII 42) otrzymał tytuł książęcy z odmianą herbu wyżej przytoczoną. Linia ta zgasła na synach Mikołaja, zeszyłych bezpotomnie. *Dług.; Biel.; Miech.; Krom.; Papr.; Nies.; Małach.; Jabł.; Not.; Kos.; Kottubaj; Żychl. IV, i V; Wolff; Bon.; Sieb.; IV. 63; Riet.; Bork.; Żern.; Alman. de Gotha.*

RADZIWIŁŁ Książę I^b. — W polu złotem — na piersiach orła czarnego ukoronowanego z dziobem i pazurami błękitnymi — tarcza mniejsza na której w polu błękitnym — trzy trąby czerwone w złoto oprawne munsztukami w środku stykające się: dwie i jedna. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane: w pierwszym — pół gryfa czarnego ukoronowanego w lewo, w drugim — pół orła czarnego ukoronowanego, w trzecim — pół lwa złotego ukoronowanego w prawo. Według Kojałowicza. *Koj.*

RADZIWIŁŁ II Książę. — W polu złotem na piersiach orła czarnego ukoronowanego — tarcza czterodzielna; w polu I błękitnym — trzy trąby czarne w złoto oprawne — munsztukami w środku stykające się: dwie i jedna (*Trąby* — herb ojczysty) w II czerwonym — podkowa srebrna barkiem do góry (*Podkowa* — matki Kiszczanki); w III czerwonym — dwie ryby srebrne, łbami do góry, barkami do siebie (*Wadwice* — babki macierzystej Monwidówny); w IV błękitnym — między rogami złotego półksiężycy — takąż sześciopromienna gwiazda (*Leliwa* — babki ojca Naruszewiczówny). Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane, w pierwszym — pół lwa złotego ukoronowanego w lewo, w środkowym — pół orła czarnego ukoronowanego w prawo, w trzecim pół gryfa złotego ukoronowanego w prawo. Labry przy pierwszym błękitne, przy środkowym czarne — podbite złotem. Wszystko pokryte płaszczem książęcym i mitrą. Godło: BÓG NAM RADZI. Odmiana przysługująca dwóm liniom Radziwiłłów, pochodzącym od braci bezpotomnie zesłego Mikołaja Mikołajewicza Radziwiłła. Mianowicie Ferdynand, cesarz rzymski, wznowił tytuł dla Mikołaja Jurjewicza na Olyce i Nieświeżu i dla Mikołaja Janowicza na Birzach i Dubinkach — w Augsburgu 10 Grudnia r. 1547. Wymienieni dwaj Mikołajowie byli rodzonemi synowcami pierwszego księcia Radziwiłła, braćmi między sobą stryjeczniemi. Tytuł ten przez panów litewskich w r. 1549 przyznany został, na unii lubelskiej w r. 1569, przez panów polskich też przyznany. Różne gałęzie osiadły w Prusiech, Galicyi i na Wołyniu. W Rosyi tytuł potwierdzony w r. 1845 dla niektórych członków rodziny. *Nies.; Sieb. I. 3. III. 289. IV 14. 63; Niep. 72, 73; Lon.; Wolff; Bok; Żern.*

RADZIWIŁŁ III Książę. — W polu złotem — orzeł czarny na piersiach którego mała tarcza, na której w polu błękitnym — trzy czarne trąby w złoto oprawne: dwie i jedna, w środku zetknięte munsztukami. Nad tarczą mitra. Tarczę podtrzymują: lew złoty z prawej, gryf srebrny z lewej. Odmiana przysługująca Jerzemu Bogusławowi, wielkorządcy Prus. *Sieb. I. 3. III. 290.*

RADZIWIŁŁ IV Książę. — Na tarczy pięciodzielnej w polu I złotem — orzeł czarny, na piersiach którego na małej tarczy — trzy trąby czarne (*Radziwiłł*); w II srebrnym — orzeł czerwony, na piersiach którego na małej tarczy w polu błękitnym — berło złote (*Brandenburgski*); w III czerwonym — nad półksiężycem srebrnym z gwiazdą pięciopromienną złotą w środku, drugi półksiężyc, na którego barku półstrzałek (*Ostrogski*); w IV złotem — na czterech pasach czarnych poprzecznych: pas zielony prawo-ukośny, w listki z perłami w środku u góry zakończony (*Saski*); w V czerwonym — na siwym koniu jeździec zbrojny z mieczem w prawej z tarczą o krzyżu złotym podwójnym w polu błękitnym w lewej ręce. Napis litewski. Nad tarczą mitra książęca. Odmiana przysługująca Bogusławowi, synowi Janusza II i Jerzemu Józefowi r. 1689, ożenionemu z Maryą Eleonorą Anhalt-Dessau. *Sieb. I. 3. III. 290.*

RADZIWIŁŁ V Książę. — Na tarczy pięciodzielnej, w polu I i IV złotych — orzeł czarny, na którego piersiach na małej tarczy w polu błękitnym — trzy trąby czarne, (*Radziwiłł*), w II i III polach czerwonych — na siwym koniu jeździec zbrojny z mieczem w prawej z tarczą o krzyżu podwójnym złotym w polu błękitnym w prawej ręce (*Pogoń litewska*); w V błękitnym — trzy trąby czarne w złoto oprawne (*Radziwiłł*). Odmiana przysługująca Ludwice Szarlocie, córce Bogusława, żonie ks. Brandeburskiego. *Sieb. I. 3. III. 292.*

RADZIWIŁŁ Książę VI. — W polu I i IV złotych — orzeł czarny, na którego piersiach na małej tarczy w polu błękitnym — trzy trąby, w II i III czerwonych — na siwym koniu jeździec zbrojny z mieczem w prawej ręce, a tarczą o podwójnym krzyżu w lewej. Nad tarczą — trzy hełmy ukoronowane: w pierwszym — pół lwa złotego ukoronowanego w lewo, w drugim — pół orła czarnego ukoronowanego, w trzecim — pół gryfa czarnego ukoronowanego. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana przysługująca Januszowi na Birzach. † 1620 r. *Sieb. I. 3. III. 291.*

RADZIWIŁŁ Książę VII. — W polu I błękitnem — trzy czarne trąby w złoto oprawne, dwie i jedna, w II czerwonom — w środku koła utworzonego przez smoka zielonego przygryzającego własny ogon — półstrzałek srebrny żelazcem do góry u dołu zakończony wąsami, w III czerwonom — węża srebrna, w IV błękitnem — na barku srebrnej podkowy — krzyż kawalerski złoty. Nad tarczą kapelusz kardynalski. Odmiana przysługująca kardynałowi Jerzemu Radziwiłłowi. *Sieb. I. 3. III. 292.*

RADZIWIŁŁ VIII. — Na tarczy pięciodzielnej, w polu I złotem — orzeł dwugłowy czarny w II czerwonom — pas srebrny poprzeczny od góry zębaty, w III czerwonom — półstrzałek srebrny żelazcem do góry u dołu zakończony wąsami, w IV — trzy pasy srebrne naprzemian z trzema pasami czerwonymi prawo-ukośnemi, w V błękitnem — trzy trąby czerwone w złoto oprawne: dwie i jedna. Nad tarczą mitra. Według nieznanej pieczętki. *Sieb. I. 3. III. 292.*

RADZIWIŁŁ IX. — W polu złotem — na piersiach orla czarnego ukoronowanego — na mniejszej tarczy czterodzielnej, w polu I błękitnem — trzy trąby czarne w złoto oprawne: dwie i jedna, (*Radziwiłł*) w II — czerwonom — trzy wręby srebrne, ku dołowi coraz zmniejszające się, (*Korczak*) w III czerwonom półstrzałek srebrny żelazcem do góry u dołu wąsami zakończony (*Odrowąż*), w IV czerwonom — chusta srebrna związana końcami na dół (*Nalecz*). Nad hełmem pół orla czarnego ukoronowanego. Labry. Odmiana przysługująca Albertowi - Stanisławowi ze starszej linii na Klecku, książąt na Ołyce. *Sieb. I. 3. III. 293.*

RADZKI. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV — pas prawo-ukośny, w II i III na pagórku drzewo. Nad tarczą korona. Herb rodziny Radzkich z Prus pochodzącej. *Sieb. III. 2. 369; Żern.*

RAFAŁOWICZ. — W polu błękitnem — strzała żelazcem do góry bez lewego żelazca, w środku przekrzyżowana, u dołu lewo-ukośnie załamana. Nadany Janowi Rafałowiczowi 1791 r. Według dyplomu gub. Kowieńskiej 1800 r.

RAGÓCKI, Ragucki, (*Ragutski*). — W polu barwy niewiadomej — między trzema sześciopromiennymi gwiazdami — podkowa ocelami na dół z krzyżem kawalerskim na barku. Nad hełmem trąbka myśliwska barkiem na dół munsztukiem w prawo, z dwiema strzałami w słup opierzeniem u góry od siebie. Labry. Herb rodziny Ragockich na Pomorzu i w Prusiech w XVII stuleciu osiadłych. *Sieb. VII. 3. 13; Kętr.; Żern.*

RAHOZA I cz. Szreniawa odm. — W polu czerwonom — rzeka srebrna czyli krzywizna w kształcie odwróconej litery **S** prawo-ukośnie leżąca z półstrzałkiem u góry. Nad hełmem w koronie — między dwoma rogami opatrzonemi w dzwonki — lew wprost siedzący. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca rodzinie litewskiej Rahożów w XVI stuleciu na Ukrainie osiadłej *M. lit.; Kojat. 291; Nies.; Bon.; Bork.; Żern.*

RAHOZA II. — W polu czerwonom — pas czyli rzeka prawo-ukośna prosta z półstrzałkiem u góry. Nad hełmem w koronie — między dwoma rogami w dzwonki opatrzonemi po bokach — lew prosto siedzący. Labry. Odmiana według rysunku Kojalowicza. *Kojat. 491.*

RAKOCZY Książę. — Na tarczy pięciodzielnej w polu I błękitnem — słońce złote, w II błękitnem — obok półksiężyca srebrnego rogami w prawo — pół orla czarnego, w III złotem — orzeł czarny z pałaszem w prawej szponie, w IV złotem — siedem wieżyczek czerwonych blankowanych z bramką: trzy, trzy i jedna u dołu, w V środkowem ściętem w polach czerwonych — w górnem — pół złotego koła barkiem do góry, w dolnem — trzy śnieżne góry srebrne. Nad tarczą korona książęca. Herb Jerzego, księcia siedmiogrodzkiego, któremu sejm r. 1654 czy 1656 przyznał indygenat i prawo szlacheckie w Polsce. Było to podczas wojen szwedzkich za króla Jana Kazimierza, prawdopodobnie sejm nie doszedł, zład i ślad nie pozostał w konstytucjach. *Sieb. I. 3. III. 326; Żern.*

RAKOWSKI, Rekowski. — W polu czerwonym — półksiężyc srebrny, barkiem na dół mieczem do góry przebity. Nad hełmem w koronie — rak czerwony w prawo zwrócony. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny w połowie XIX stulecia w poznańskim osiadłej. *Sieb. III. 2. 369; Żern.*

RAKWICZ, (*Rakwitz*), cz. Kamień młyński, Kuczaba. — W polu błękitnym — pod dwoma srebrnymi półksiężycami w słup barkami do siebie — trzeci półksiężyc rogami na dół. Nad hełmem w koronie w srebrnym pierścieniu — kula srebrna, objęta od góry czerwonym półksiężycem, na około niej ośm złotych listków. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny szlązkiej w głogowskim w XIV stuleciu osiadłej. *Sieb. IV. 11. 33. i VI. 8. I. 61; Piek. Heraldyka 88, 89, 258; Żer.*

RAKWICZ II. — Na tarczy — pod dwoma półksiężycami w słup barkami do siebie, trzeci w słup rogami w prawo. Dawna odmiana według pieczęci z XIV stulecia. *Sieb. VI. 8. I. 61.*

RAKWICZ III. — Na tarczy pod dwoma półksiężycami rzędem rogami do góry — trzeci rogami na dół. Dawna odmiana poprzedniego według pieczęci z 1447 r. *Sieb. VI. 8. I. 61.*

RAMEL I. — W polu złotym nad murem czerwonym o trzech blankach — gwiazda srebrna. Nad hełmem w koronie — cztery pióra pawie, w szachownicę czerwone i białe. Labry. Herb starej rodziny pomorskiej już w XIII stuleciu znanej i możnej, której gałęź także w Inflantach osiadła. Niesiecki herb ten niedokładnie opisał. *Nies.; Sieb. VI. 9. Chrzęński tabl. IX. Bork.; Żern.*

RAMEL II. — Na tarczy ściętej w polu górnym czerwonym — sześciopromienna gwiazda złota, w dolnym szachownica czarno srebrna. Nad hełmem i zawojem czarno-czerwono-złotym — trzy pałeczki okręcone ukośnie w barwy czerwono-złotą i czarną — każda zakończona u góry trzema koguciami piórami: czerwonym, czarnym i złotym. Labry z prawej czerwone podbite złotem, z lewej czarne podbite srebrem. Odmiana z herbarza pomorskiego i pruskiego. *Sieb. III. 2. 369 i VI. 9. 46.*

RAMEL III. — Na tarczy ściętej, w polu górnym czerwonym — sześciopromienna gwiazda złota, w dolnym — szachownica czarno-srebrna. Nad hełmem — trzy czerwone płomienie. Labry od góry i dołu czerwone podbite srebrem, środkiem czarne podbite srebrem. Odmiana gałęzi Ramelów, osiadłych w Inflantach. *Sieb. III. 11. B. tekst. tabl. 103.*

RAMEL IV. — Na tarczy ściętej, w polu górnym czerwonym — siedmiopromienna gwiazda złota, w dolnym — szachownica czerwono-srebrna. Nad hełmem i zawojem czarno-czerwono-złotym — trzy palmowe pnie, zakończone trzema czarnymi piórami koguciami każdy. Labry z prawej czarne podbite srebrem, z lewej czerwone podbite złotem. Odmiana gałęzi Ramelów osiadłych w Inflantach. *Sieb. III. 103. 11. B.*

RAMEL V. — Na tarczy ściętej, w polu górnym czerwonym — pięciopromienna gwiazda złota; w dolnym — szachownica błękitno srebrna. Nad hełmem w koronie — trzy zwoje czerwono-srebrne stojące, w wachlarz ułożone. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana jeszcze inna przysługująca gałęzi Ramelów osiadłych w Inflantach. *Sieb. III. 103. 11. B.*

RAMER (de) Ramern. — W polu błękitnym — cztery gałązki oliwne tworzące krzyż równoramienny po brzegi tarczy. Herb rodziny francuskiej lub szwajcarskiej nobilitowanej w Polsce 1790. *Vol. Leg. IX. Konst. 213; Małach.; Polacs.; Riet.; Bork.; Żern.*

RAMPINELLIS Hrabia. — Na tarczy ściętej, w polu górnym czerwonym — w poprzek zielonego świerka dwa esy ukośnie skrzyżowane, w dolnym błękitnym — noga bosa w lewo, w kolanie zgięta. Nadany wraz z tytułem hrabiowskim Antoniuszowi de Rampinellis, patrycyuszowi Brykskiemu (*Brixienensis*) przez Stanisława Augusta, króla polskiego 15 Sierpnia 1770 r. *Kanc. ks. 41 f. 160; Chrzęński album 213; Bork.; Żern.*

RAMULT I. — W polu czerwonym — pięć róż pięciolistnych: dwie, jedna i dwie. Nad hełmem w koronie — ogon pawi. Labry czerwone podbite srebrem. Stary herb prawdopodobnie z Czech w XVI stuleciu przybyły. Według Paprockiego i Okolskiego herb ten miał być przywieziony z Francji przez jednego z pierwszych biskupów krakowskich, którego bracia rozpleniając się, dali początek rodzinie Ramulców na Wołyniu i Podolu. Zapiski sądowe o tym herbie milczą, również i Długosz nie zna go. Niesiecki podaje rysunek z różami czterolistnymi. *Nies.; Mat. I. 23.*

RAMULT II. — W polu czerwonym na pasie srebrnym prawo-ukośnym — pięć róż pięciolistnych. Nad hełmem w koronie — róża pięciolistna czerwona, na łodydze z jedną parą listków zielonych po każdej stronie. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Sicińskim i Wiśniowskim czy Wiszniewskim. *Nies.; Sieb. IV. 14. 28.*

RAP, Rapa. — Na tarczy ściętej, w polu górnym — jastrząb na jednej nodze stojący, z drugą podniesioną, w dolnym — pień leżący o czterech sękach: dwoma od góry, dwoma od dołu. Herb rodziny Rapów w krakowskim w końcu XVI stulecia osiadłych. Niesiecki podaje ich w dalszym ciągu wzmianki o Rabach herbu Kos. Podobny do tego jest herb Rapp w Bazylei, patrz Rietstap. *Nies. VIII 1 i 2; Bork.; Żern.*

RAPPA, Rappen I^a. — W polu czerwonym — trzy złote krokwie w kształcie odwróconej łacińskiej zgłoski **V** jedna nad drugą. Nad hełmem w koronie — trzy złote pióra strusie. Labry czerwone podbite złotem. Herb starożytny pruskiej rodziny Rappen, z której gałęź w Kurlandii w XVII stuleciu osiadła a w przemyskim Rarogiewiczze z tegoż herbu legitymują się w r. 1782 Według źródeł niemieckich pochodzą z Tyrolu lub Turynii. Niesiecki niedokładny podał tego herbu rysunek, podaje go jednak poniżej dla wiadomości. *Vol. Leg. V. 56; Nies.; Sieb. IV. 14. 29 i III. 11; Pocz. szl. gal.; Balt.*

RAPPE I^b. — Na tarczy — trzy krokwie jedna pod drugą z coraz krótszemi ramionami, na jednym poziomie ściętymi. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Odmiana rysunkowa poprzedniego, według Niesieckiego, bez barw przez tego autora podana. *Nies. VIII. 92.*

RAPPE II. — W polu srebrnym — trzy czarne krokwie do góry kątem jedna nad drugą. Nad hełmem między dwoma skrzydłami prawem srebrnym lewem czarnym krokiew czarna jak na tarczy. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana z herbarza pruskiego. *Sieb. VI. 4. 47.*

RAPPE III. — W polu srebrnym — trzy krokwie czarne kątem do góry jedna nad drugą. Nad hełmem — między dwoma skrzydłami srebrnymi — krokiew jak na tarczy. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana kurlandzkiej gałęzi Rappów. *Sieb. III. 11. 152.*

RAPPE IV. — W polu srebrnym — krokiew czarna kątem do góry. Nad hełmem — między dwoma skrzydłami srebrnymi — taka sama krokiew. Labry czarne podbite srebrem. Odmiana inna kurlandzkiej gałęzi Rappów. *Sieb. III. 11. 152.*

RAPOLD, (Rappold) cz. Lis odm. — W polu czarnym — strzała srebrna żeleźcem do góry u dołu bez opierzenia — w środku dwa razy przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie — lis siedzący. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca rodzinie Rapoldów polskiego pochodzenia na Szląsku w końcu XVIII stulecia osiadłej. W XVI stuleciu znajdowała się w Zurychu rodzina mieszczkańska Rappolt z herbem podobnym do Lisa; strzała złota raz przekrzyżowana w polu czerwonym (patrz Siebmacher: Bürgerliches Wappenbuch. *Sieb. III. 2. 371 i VI. 8. III. 65; Żern.*

RAROG. — Na tarczy — trzy baszty z których boczna okrągła, środkowa kwadratowa z dwoma oknami. Nad hełmem w koronie — baszta z której wychodzi ręka zbrojna z włócznią. Labry. Nadany Walentemu Rarogowi za wielką odwagę przy dobywaniu Smoleńska przez Władysława IV, króla polskiego 20 marca 1635 r., przez sejm 1638 potwierdzony. *Vol. Leg. III. 974; M. Kor; 180 f. 457; Nies.; Bork.; Żern.*

RAROWSKI I^a. Ror, Rhor, Rohr. — W polu czerwonym — sześć cegiełek złotych w słup: jedna, dwie i trzy. Nad hełmem w koronie — między dwoma delfinami, łbami na dół do siebie, prawym złotym lewym czerwonym — kula czyli świat z przepaską złotą i krzyżem. Labry czerwone podbite złotem. Herb rodziny szląskiej Rorów, z której gałęź osiadła w XVI stuleciu w ziemi wieluńskiej — otrzymawszy indygenat polski, poczęli zwać się Rarowski. *Okol.; Nies.; Riet.; Bork.; Żern.*

RAROWSKI I^b. — W polu srebrnym — sześć cegiełek czerwonych: trzy, dwie i jedna w szachownicę stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwiema rybami srebrnymi ogonami do góry łbami na dół ku sobie — świat błękitny z przepaską złotą i krzyżem takimże. Labry. Odmiana powyższego na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI II. — W polu czerwonym — sześć cegiełek złotych w słup: trzy, dwie i jedna w szachownicę stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwoma delfinami łbami do siebie na dół, prawym srebrnym lewym czerwonym — krzyż równoramienny złoty. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana szlązka tego herbu. *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI III. — W polu srebrnym — sześć cegiełek czerwonych trzy, dwie i jedna w słup, w szachownicę stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwoma delfinami srebrnymi łbami na dół do siebie — czerwony krzyż złoty. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego na Szląsku *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI IV. — W polu srebrnym — sześć cegiełek czerwonych: trzy, dwie i jedna w słup i w szachownicę sięgającą brzegów tarczy ułożonych i stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwoma delfinami łbami na dół do siebie, prawym czerwonym, lewym srebrnym — krzyż złoty. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI V. — W polu srebrnym — sześć cegiełek czerwonych: trzy, dwie i jedna w szachownicę stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwiema rybami prawą czerwoną, lewą srebrną, w pałak zgiętymi głowami na dół i od siebie — krzyż złoty. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana powyższych na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI VI. — Na tarczy — sześć cegiełek: trzy, dwie i jedna w słup, w szachownicę ułożonych nie stykających się. Nad hełmem — dwa rogi. Labry. Odmiana z pieczęci na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 64.*

RAROWSKI VII. — Na tarczy siedem cegiełek: trzy, trzy i jedna ale nie w szachownicę tylko wprost pod sobą, nie stykających się. Nad hełmem w koronie — między dwoma rogami — krzyż. Labry. Odmiana powyższych z pieczęci na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 65.*

RAROWSKI VIII. — Na tarczy — szachownica z trzech rzędów czerwono-srebrnych. Nad hełmem w koronie — dwie ryby w słup, z prawej czerwona, z lewej srebrna, łbami na dół — ogonami zgiętymi stykające się. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzednich na Szląsku. *Sieb. VI. 8. I. 65.*

RAS I, Rajs, (*Raes*). — Na tarczy dwudzielnej, w polu prawem czarnym — krzyż srebrny strefiasty (*tatzenkreuz*, *croix bretonnée*) ze słupem od góry trzy razy, od dołu pięć razy, a ramionami po trzy razy przekrzyżowanymi; w prawem zaś pasy prawo-ukośne: cztery srebrne i cztery czerwone naprzemian. Nad hełmem w koronie — dwa skrzydła barkami w prawo złożone, spodnie złote, wierzchnie czarne. Labry z prawej czarne podbite srebrem z lewej czerwone podbite srebrem. Herb rodziny de Raes przydomku Kolowrat, z Luksemburga jakoby przybyłej z Władysławem IV w XVIII stuleciu i na Litwie w mińskim osiadłej. *Nies.; Żychl.; Riet.; Bork.; Żern.*

RAS II. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czarnem — krzyż srebrny lub złoty ze słupem od góry i od dołu po trzy razy przekrzyżowanym, a ramionami tylko po dwa razy; w prawem zaś cztery pasy prawo-ukośne srebrne i cztery czerwone naprzemian. Nad hełmem w koronie—dwa skrzydła złożone jedno na drugim barkami w prawo—spodnie złote, wierzchnie czerwone. Labry z prawej czarne podbite złotem, z lewej czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca rodziźnie Przedwojewskich, która wylegitymowała się z tym herbem w Galicyi r. 1782 i 1803. *Pocz. szl. gal.; Sieb. IV. 14. 28.*

RASTAWIECKI Baron, Rastowiecki cz. Sas odm. — W polu błękitnem — nad półksiężycem srebrnym barkiem na dół — strzała srebrna żelźcem do góry między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad koroną baronowską o pięciu pałkach i hełmem ukoronowanym—ogon pawi strzałą w lewo przeszyty. Labry błękitne — z prawej srebrem, z lewej złotem podbite. Odmiana przysługująca rodzinie Rastawieckich na Czerwonej Rusi w belzkiem. Andrzej Vicegerent grodzki brański, członek stanów galicyjskich w r. 1781 otrzymał tytuł baronowski od Józefa II, cesarza świętego państwa rzymskiego; wylegitymowani w Królestwie Polskiem r. 1821. *Pocz. szl. gal.; Sp. szl. pol.; Małach.; Her. Kr. Pol. II. 19; Kos.; Bork.; Żern.*

RASTAWIECKI Baron II. — W polu błękitnem — nad półksiężycem srebrnym barkiem na dół — strzała srebrna z czerwonym opierzeniem żelźcem do góry między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad koroną baronowską francuską o pięciu perłach i hełmem ukoronowanym — ogon pawi przeszyty w lewo strzałą o czerwonym opierzeniu. Labry błękitne, z prawej srebrem, z lewej złotem podbite. Odmiana z herbarza wydanego przez Heroldyę Królestwa Polskiego i z rękopisu Chrzęńskiego. *Her. Kr. Pol. II. 19; Chrzęński Album 126.*

RATULD, Ratold. — W polu czerwonym — w środku półpięścienia złotego barkiem na dół — krzyż. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite złotem. Herb ten do starszych należy, chociaż zapiski średniowieczne milczą o nim i Długosz go nie opisuje. Zgadza się jednak autorowie w przyznaniu mu dawności. Zachowała się pieczęć Ratolda ze Skrzydłnej z r. 1438 w muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie, oraz Wacława z Jodłownika, wójta dziedzicznego ciężkowickiego, a sędziego grodzkiego bieckiego z r. 1521 w archiwum Nowego Sącza. *Papr.; Okol.; Nies.; Piek. Heraldyka 418 N. 660.*

RAU Gutowski, (Rhau) cz. Kotwica i Grono. — W polu srebrnem — kotwica czarna uchem do góry lewo-ukośnie na krzyż z gałązką winną której liść zielony po nad słupem a grono błękitne pod słupem kotwicy. Nad hełmem w koronie — ręka zbrojna z mieczem. Labry czerwone podbite srebrem. Herb ten otrzymał wraz z nazwiskiem Karol Juliusz Cezar Rhau na Romotten w Prusach Zachodnich, przy adoptacji przez Rektora Gutowskiego 14 Listopada 1839 r. i przypuszczeniu do szlachectwa pruskiego. *Sieb. III. 2. 378; Bork. przyp.; Żern.*

RAUTEN Baron, Rautten, (Rauthen). — Na tarczy ściętej, w polu górnem błękitnem — trzy strzały złote żelźcem w górę prawo-ukośnie; w dolnem zaś srebrnem — dwie zielone palmowe gałązki knowiem na dół razem tworzące wieniec. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane. Nad pierwszym — trzy strzały złote żelźcami do góry w gwiazdę ułożone, nad drugim — wieniec palmowy jak na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny starej fińskiej, z której Mikołaj Filip zostawał w służbie polskiej, do godności podskarbiego i posła w Wiedniu, przez Jana Kazimierza, króla polskiego podniesiony, otrzymał tytuł baronowski w Niemczech 14 Lipca 1657. *Sieb. VI. 8. tekst 85, tabl. 62; Żern.*

RAUTENBERG-KLIŃSKI, Rotenberg cz. Junosza odm. — W polu zielonem — baran srebrny do połowy ostrzyżony. Nad hełmem w koronie — pół takiegoż barana. Odmiana przysługująca Rautenbergom-Klińskim w Prusiech zachodnich w XVII stuleciu osiadłym. *Nies.; Sieb. III. 2. 372; Małach.; Eork.; Żern.*

RAUTER, Rautter. — W polu czerwonym — belka prawo-ukośna srebrna o trzech blankach. Nad hełmem w koronie na skrzydle czerwonym — także belka. Herb rodziny Rauter w Prusiech osiadłej, z której Ludwik, najwyższy konsyliarz-regens Królestwa Pruskiego — pierwszy (pisze Niesiecki) podpisał dekreta komisji królewskiej r. 1609 *Nies.; Sieb. IV. 4. 49; Kneschke; Żern.*

RAWA I^a, Rawicz, Panna na niedźwiedziu, Ursyn. — W polu złotem na niedźwiedziu czarnym bieżącym, z prawą nogą do biegu podniesioną — panna ukoronowana, rozczesana, w czerwonej sukni siedząca z rękoma do góry podniesionymi. Nad hełmem w koronie między jelenimi rogami — pół niedźwiedzia, w prawej łapie trzymającego różę, lewą zaś łapę nieco zgiętą i spuszczoną mającego. Labry czerwone podbite złotem. Jeden z najstarszych herbów polskich, przysługujący od XIV wieku potomkom Werszowców, możnowładców czeskich, których wojny domowe zmusiły w XII stuleciu do opuszczenia pierwotnej ojczyzny i schronienia się do Polski za Bolesława Krzywoustego. Tutaj osiadłszy nad rzeką Rawą, piastowali godność wojewodów ziemi rawskiej; potomkowie ich rozrodzili się w wiele rodzin, które dały potem licznych biskupów, wojewodów, kasztelanów i innych dygnitarzy świeckich i duchownych. Z początku Rawici używali godła, znanego z dwóch pieczęci Warsza, kasztelana krakowskiego, na dokumentach z XIII stulecia przechowanych w archiwum cystersów w Mogile pod Krakowem; takowe podajemy niżej. Następnie w XIV stuleciu Rawici ułożyli sobie herb na sposób zachodnio europejski, przedstawiający królową na niedźwiedziu, i związany z legendą opisaną przez różnych heraldyków, lecz najobszerniej przez Duńczewskiego str. 483. Herb ten rozmaite przybierał formy, które również poniżej podajemy, zawdzięczając odlewy z pieczęci i rysunki Dr. Piekosińskiego. Herbarz arsenalski z 1530 podaje zawołanie *Rawo*, w roli marszałkowskiej z r. 1461 dziewica bez korony przed niedźwiedziem stoi. Zapisek sądowych średniowiecznych tegoż herbu dotyczących jest niewiele, najstarsza z r. 1413; stałe w nich zawołanie *Rawo* zmienia się dopiero w XVI stuleciu kilkakrotnie na *Rawicz*. Najstarsza jest pieczęć Jana Grota, biskupa krakowskiego z r. 1334, w archiwum Cystersów w Mogile, dalej Comesa Jakóba, syna Grota, sędziego ziemskiego sandomierskiego z r. 1353, w muzeum ks. Czartoryskich; Krystyna z Ostrowa, ochmistrza królowej Jadwigi z r. 1387, w aktach grodzkich i ziemskich; Marcina Kosińskiego, wojewody lwowskiego z r. 1394, tamże; Krystyna z Ostrowa, kasztelana krakowskiego z r. 1419, w muzeum ks. Czartoryskich; Grota z Jankowa, kasztelana małopolskiego z 1419, tamże; Wojciecha Michowskiego, kasztelana zawichojkiego z r. 1451, w gabinecie archiwum uniwersytetu krakowskiego; Mikołaja, biskupa kamienieckiego z r. 1455, w aktach grodzkich ziemskich V N. 139; Grota z Ostrowa, podkomorzego lubelskiego z r. 1468 w kodeksie dyplomatycznym mazowieckim. N. 218, 219. Z nich tylko pieczęć Wojciecha Michowskiego ma nad tarczą hełm z labrami a nad hełmem klejnot: dwa rogi jelenie a pomiędzy nimi jakby popiersie panny bez rąk. Są jeszcze pieczęcie Warsza z Ostrowa, kasztelana zawichoskiego z r. 1438, w muzeum ks. Czartoryskich; Jana Ożarowskiego, kanonika sandomierskiego z r. 1554 w archiwum uniwersytetu krakowskiego; Piotra Dębińskiego z Piotrkowic, sędziego ziemskiego krakowskiego z 1559 r., tamże; Jakóba Dembińskiego, podsejdy ziemskiego krakowskiego z r. 1570, w archiwum ks. Cystersów w Mogile; Feliksa Czerskiego, sędziego surogata ziemi krakowskiej w r. 1575 a następnie sędziego tejże ziemi z r. 1583 tamże. *Dług.*; *Miech.*; *Paprz.*; *Biel.*; *Krom.*; *Okol.*; *Duńcz.*; *Nies.*; *Mał.*; *Ulan.*; *Piek. Heraldyka* 15, 19, 137, 138, 274, 868, 415, 428.

RAWA I^b i I^c. — Na tarczy koło z krzyżem, którego ramiona po za kołem przekrzyżowane. Znak używany przez Werszowców Rawiczów w XIII stuleciu przed przyjęciem Panny na niedźwiedziu. Według pieczęci komesa Warsza, kasztelana krakowskiego z r. 1278 przechowywanej w archiwum Cystersów w Mogile pod Krakowem. *Piek.*, *Heraldyka* 139.

RAWA I^d. — Królowna stojąca z niedźwiedziem, który ją przednimi łapami obejmuje. Według zwornika wiślickiego z XIV stulecia. *Z kopii rysunkowej udzielonej przez Dr. Piekosińskiego.*

RAWA I^e. — Odmiana według pieczęci Jana Grota, biskupa z r. 1334. *Z odlewu udzielonego przez Dr. Piekosińskiego.*

RAWA I^f. — Na tarczy królowna stojąca z niedźwiedziem, który ją lewą łapą obejmuje. Według zwornika katedry na Wawelu z XIV stulecia. *Z odlewu wykonanego w Krakowie staraniem Aleksandra hr. Ostrowskiego z Korczewa.*

RAWA I^g. — Panna przed niedźwiedziem z podniesionymi rękoma stojąca. Według pieczęci Jakóba, syna Grota, sędziego ziemskiego sandomierskiego z r. 1353 na dokumencie przechowywanym w muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie. *Piek.*, *Heraldyka* 138.

RAWA I^h. — Panna na niedźwiedziu. Odmiana według pieczęci Marcina, biskupa. *Z odlewu udzielonego przez Dr. Piekosińskiego.*

RAWA Iⁱ. — Panna na niedźwiedziu. Według pieczęci, Krzczona (*Krystyna*) z r. 1410. *Z odlewu udzielonego przez Dr. Piekosińskiego.*

RAWA II. — Na tarczy panna z podniesionemi rękoma na niedźwiedziu w lewo zwróconym siedząca. Według pieczęci Krystyna z Ostrowa, kasztelana krakowskiego z r. 1419 przechowywanej w muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie. *Piek., Heraldyka 138.*

RAWA I^k. — Na tarczy panna z trzema krzyżkami nad głową i rękoma podniesionemi na niedźwiedziu w lewo zwróconym siedząca. Według pieczęci Grota z Jankowic, kasztelana małegojskiego z r. 1419, przechowywanej w muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie. *Piek., Heraldyka 138.*

RAWA II. — Na tarczy panna z podniesionemi rękoma na niedźwiedziu w prawo zwróconym siedząca, nad hełmem między rogami jeleniemi jakby postać ludzka. Labry. Według pieczęci Wojciecha Michowskiego, kasztelana zawichoskiego z r. 1451, przechowywanej w gabinecie archeologicznym uniwersytetu krakowskiego. *Piek., Heraldyka 138.*

RAWA I^m. — W polu złotem — panna z rozpuszczonemi włosami w czerwonej powłóczystej sukni stojąca z niedźwiedziem czarnym za sobą. Odmiana ta z roli marszałkowskiej Jana z Brzezia Lanckorońskiego z r. 1461 nosi nadpis: „le S. de Placotinu“, który prawdopodobnie innego znaczenia niema tylko Pan Płaskot. Płaskotowie w radomskim byli Rawitami. *Lorédan Larchey, Armorial du XV^s; Piek., Heraldyka 138, 368.*

RAWA Iⁿ. — W polu złotem królowna z rękoma podniesionemi czerwono ubrana na niedźwiedziu czarnym siedząca. Z herbarza arsenalskiego z 1530. Według oryginału przerysowałem w Paryżu.

RAWA I^o. — Na tarczy panna na niedźwiedziu. Nad hełmem w koronie między dwiema chorągwiemi pół niedźwiedzia. W otoku: FOELIX CZERSKI SURRO-JUDEX TERRAE CRACO. Pieczęć z XVI wieku. Z odlewu udzielonego przez Dr. Piekosińskiego.

RAWA I^p. — Na tarczy królowna na niedźwiedziu. Według herbarzyka Ambrożego. *Ambr.*

RAWA II^a. — W polu srebrnem — w złotej doniczce — trzy róże czerwone z listkami lub bez. Nad hełmem w koronie — takąż doniczka z różami. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny szlacheckiej Tłukow r. Toschonovitz w XVI stuleciu w cieszyńskim osiadłej, z której Michał otrzymał 20 kwietnia 1673 indygenat polski — z tym herbem Wysoccy wylegitymowani w Galicji; w r. 1732. *Pocz. szl. gal.; Sieb. III, 372 i IV. 14. 29, VI. 4. 49; Żern.*

RAWA II^b. — W polu błękitnem — w fasce drewnianej — dziewięć lilii na łodygach z liśćmi. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie: czerwone, błękitne i złote. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. III. 2. 459; IV. 11. 50.*

RAY. — Na tarczy — między rogami półksiężycą słup u góry w rodzaju trójzęba zakończony pod widłami którego bezpośrednio krokiewki razem jakby literę **W** tworzące, nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Z pieczęci Wasyla Raya, namiestnika kijowskiego, 1572 r. *Bołsunowski, sessyt I N 7.*

RAZUMOWSKI. — Na tarczy dwudzielnej — na polach prawem złotem, lewem czarnem — dwugłowy orzeł czarny i złoty naprzemian pół, z tarczą na piersiach, na której w polu błękitnem — pancerz srebrny wprost, dwoma strzałami w poprzek, górną żelźcem w prawo, dolną żelźcem w lewo, przeszyty. Nad koroną hrabiowską i hełmem z takąż koroną — na dwóch strzałach żelźcem do góry ukośnie skrzyżowanych — sztandar błękitny z frędzlą złotą w prawo z pancerzem przeszytym strzałami jak na tarczy. Labry z prawej czerwone i czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Tarczę podtrzymują Scyt i Polak. Godło: FAMAM EXTENDERE FACTIS. Herb rodziny polskiej pochodzącej od Rożyńskich — hrabiowie świętego państwa rzymskiego w r. 1744, potwierdzeni w tymże roku w Rosji, w Austrii zaś r. 1811. *Obsacz. Gerb. I. 21; Bork.; Żern.*

RDUŁTOWSKI cz. Drogosław albo Ogończyk odm. — W polu czerwonym — nad barkiem półpierszcienia srebrnego — półstrzałek żelazcem do góry. Nad hełmem w koronie — z muru blankowanego ramię zbrojne, zgięte w łokciu z mieczem w ręce. Labry. Odmiana przysługująca Rdułtowskiemu z Łęczyckiego z Radzikowa i Rdułtowa, na Litwie w XVII stuleciu osiadłym. *Kołat. 45; Nies.; Bork.*

REBER, (*Roeber*). — W polu srebrnym — z lewego górnego kąta tarczy ramię zbrojne błękitne, w łokciu zgięte z kluczem złotym zębami do góry w prawo w dłoni. Nad hełmem w koronie dwoje ramion zbrojnych, w łokciach zgiętych, trzymających w rękach zbliżone do siebie dwa złote klucze, zębami do góry od siebie odwrócone. Labry błękitne podbite srebrem. Herb przysługujący Roeberom, rodzinie patrycyuszów toruńskich, prawdopodobnie ze Szlązka pochodzącej, w XVIII stuleciu wygasłych. *Sieb. VI. 4 52; Żern.*

REBERN, (*Roebern*). — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem czerwonym — orzeł biały, w lewym zaś błękitnym — trzy róże pięciolistne srebrne: dwie i jedna. Hełm z labrami. Herb rodziny patrycyuszowskiej elbląskiej w XV stuleciu. *Sieb. VI. 4, tekst 70; Żern.*

REBINDER I, (*Rehbinder*). — W polu złotem — trzy węże błękitne, ukoronowane rzędem. Nad hełmem w koronie — między dwoma skrzydłami prawem złotem, lewym błękitnym — zwierciadło błękitne w złoto oprawne, którego rękojeść oplatają dwa węże błękitne ukoronowane razem splecione. Labry błękitne złotem podbite. Herb rodziny Rebinder w XV wieku w Kurlandyi i Infantach osiadłej, z prowincyj nadreńskich pochodzącej; jedna gałąź otrzymała w XVII wieku tytuł baronowski szwedzki, w XVIII wieku tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego i tytuł hrabiowski finlandzki w Rosyi roku 1826. *Sieb. III. 11. tekst 96 tabl. 153; V. Leg. VII 799 i VIII 294; Nies. przyp.; Małach.; Bork.; Żern.*

REBINDER II. — W polu srebrnym trzy trójki arabskie czarne, każda ukoronowana. Nad hełmem w zawoju czarno-złoto-srebrnym — pomiędzy dwoma skrzydłami złotem i srebrnym i między dwiema trójkami do siebie zwróconymi — miecz w słup rękojeścią na dół z głową trupa na końcu wbłą. Labry czarne złotem i srebrem podbite. Odmiana poprzedniego z nagrobka w Oesel. *Sieb. III, 11, 153.*

REBINDER III. — W polu złotem — trzy węże czarne, ukoronowane rzędem w słup. Nad hełmem między dwoma złotymi skrzydłami — trzy węże jak na tarczy. Labry czarne podbite złotem. Odmiana poprzednich w Prusiech wschodnich. *Sieb. III, 2 374.*

REDEMIN, Redomin. — Na tarczy — koniec od włóczni turniejowej albo też roch szachowy. Nad tarczą hełm i labry. Herb rodziny Redeminów w Prusach zachodnich w XIV stuleciu osiadłej. Jest to niewątpliwie herb Roch, którym pieczętował się znany z przywilejów. Iwo z Rudomina marszałek ks. dobrzyńskiego w drugiej połowie XIV stulecia. Pieczęć jego wisi na przywileju Władysława księcia opolskiego z r. 1392. *Rzyszc.; Mucsk. II. 791; Sieb. VI. 4 49; Żern.*

REDER I, (*Roeder*). — Na tarczy trójściętej — pole górne srebrne, średnie czerwone, dolne czarne. Nad hełmem — czapka szeroka od góry, w barwach jak na tarczy. Labry z prawej czerwone, z lewej czarne — srebrem podbite. Herb rodziny Röder niemieckiego pochodzenia, w Prusach w XV stuleciu osiadłej, — dzisiaj jeszcze na Szlązku. *Sieb. VI. 4. 53 i VI. 8. II. 64; Kron. tor.; Żern.*

REDER II cz. Lubicz odm. — W polu błękitnym — podkowa ocelami na dół, z krzyżem kawalerskim jednym na barku a drugim tuż pod nim na samej podkowie. Nad hełmem w koronie — trzy pióra strusie. Labry. Odmiana przysługująca Rederom, których Niesiecki wymienia w Malborgu i na Szląsku; w kościele NMP. w Gdańsku znajduje się płyta grobowa Dawida Redera z 1705 z herbem Lubicz zwyczajnym, tylko na hełmie zamiast piór jest krzyż kawalerski. *Nies. VI. 144 i Chrz. tabl. VII.*

REDERN I. — W polu srebrnym — na pasie czerwonym prawo-ukośnym — trzy gwiazdy sześciopromienne złote. Nad hełmem i zawojem czerwono-srebrnym — pół rycerza w zbroi

z chorągiewką czerwoną o trzech gwiazdach złotych nad głową i w każdym ręku. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny niemieckiej z Brandenburgii, z której Zygmunt indygenowany został w Polsce r. 1764. *Vol. Leg. VII. 797; Sieb. 4. VI. 49; Bork.; Żern.*

REDERN II. — W polu czerwonym na srebrnym pasie prawo-ukośnym — trzy złote kółka sześciopromienne od ostróg. Nad hełmem i zawojem czerwono-srebrnym — pół męża w zbroi z chorągiewką czerwoną, z pasem srebrnym i gwiazdą jak na tarczy po nad głową i w każdej ręce. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. III. 2. 374.*

REGAWSKI. — W polu złotem — nad falami srebrnymi mogiła czerwona z krzyżem czerwonym. Nad hełmem w koronie — pół złotego lwa z mieczem w prawej łapie. Labry czerwone podbite złotem. Herb rodziny Regawskich z przydomkiem Tetzlaff w Prusach na Kaszubach i Pomorzu. *Sieb. III., tekst. i tabl.; Kneschke; Żern.*

REGMAN, (Regemann). — W polu srebrnym — na zielonej murawie — jelen. Nad hełmem w koronie — pół jelenia. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny Regmanów w Prusach osiadłej — nobilitowanej w Polsce przez sejm w r. 1768. *Małach.; Sieb. III. 374; Bork.; Żern.*

REJ, Hrabia, Rey cz. Oksza odm. — W polu czerwonym — oksza srebrna czy topór czyli żeleziec od halabardy na części drzewca brązowej osadzony. Nad koroną hrabiowską i hełmem ukoronowanym — oksza w kształcie toporu, dolnym końcem wbita w koronę, rękojeścią prawo-ukośnie. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny małopolskiej, wywodzącej się jak i Rawici od Werszowców czeskich — których część przed Okszą używać miała złotej Wierszy (przysąd rybaki) jako godła herbowego. Do tej rodziny należał znakomity poeta polski Mikołaj Rey z Nagłowic w XVI stuleciu żyjący. Jedną gałąź otrzymała tytuł hrabiowski galicyjski 29 Lipca 1806 z przydomkiem Werszowiec z Nagłowic, na co dyplom 1 Kwietnia 1808, inkołat czeski z przyznaniem przydomku Wrschowetz-Sekerka — 10 Czerwca 1810, na co dyplom 20 Listopada 1810. Są na Szlaku austriackim hrabiowie Wrschowetz von Sekerka (herbu Bradacice czyli dwie Oksze ukośnie skrzyżowane, połączonego z Wierszą (p. *Sieb. III. 2. 36*), wywodzący się od Werszowców czeskich. Jednego z nich znałem — specjalnie oddawał się wynajdywaniu źródeł, sam tytułował się na biletach wizytowych: Quellen treffer. *Dług.; Papr.; Okol.; Nies.; Not.; Kos.; Żychl. XV; Pocz. szl. gal.; Sieb. IV. 14. 102; Bork.; Żern.*

REICHARD. — Na tarczy — bocian na jednej nodze stojący, w prawej łapie kamień trzymający. Nad hełmem dwa skrzydła barkiem w prawo. Labry. Herb rodziny osiadłej w Prusach w XVII stuleciu. Z niej Karol Abraham 1646 w polskim wojsku. *Sieb. VI. 4. 50; Żern.*

REICHENBACH I Hrabia, Reychenbach. — Na tarczy dziewięciodelnej, w polu I i IX srebrnym — nad zielonym brzegiem przy którym leży z prawej pancierz prawo-ukośnie — pół męża w wodzie z mieczem w ręku, w II czerwonym — trąbka myśliwska złota wylotem w prawo, w III i VII błękitnym — kamień młyński z trzema młotkami: 2 i 1 (*mühlschlägeln*), w IV dwudzielnym — z prawej czerwonym z lewej srebrnym — dwie ryby głowami na dół: srebrna i czerwona naprzemian pół, w V środkowym z koroną baronowską dwudzielnym z prawej złotem — orzeł czarny dwugłowy, z lewej srebrnym — lew błękitny, w VI czerwonym — krzyż złoty, w VIII czerwonym — orzeł czarny ukoronowany z trójlistkiem srebrnym na obu skrzydłach, połączonym przez piersi. Nad tarczą cztery hełmy ukoronowane — w pierwszym pół męża zbrojnego z mieczem w prawej; z chorągwią czerwoną w lewej; w drugim — ramię nagie, w łokciu zgięte, z trąbą myśliwską złotą munsztukiem w lewo, w trzecim — między rybami srebrną a czerwoną łbami na dół — krzyż złoty, w czwartym — pół osiołka wspiętego. Labry po bokach błękitne, w środku czerwone — podbite srebrem. Herb rodziny niemieckiej Reichenbachów, z której gałąź otrzymała tytuł baronowski czeski 1611, hrabiowski czeski 1678, hrabiowie czescy 1730; dziedziczni członkowie izby panów pruskich 1854 z przydomkiem Goschütz — indygenowani w Polsce 1775. *Vol. Leg. VIII. 297; Sieb. II. 3. 3; Grita. Hild.; Małach.; Bork.; Żern.*

REICHENBACH II. — W polu błękitnym — kamień młyński z trzema młotkami w około. Nad hełmem w koronie — pół osła wspiętego. Labry błękitne podbite srebrem. Pierwotny herb Reichenbachów. *Sieb. VI. 4. 50.*

REICHENBACH III. — Na tarczy trójściętej, w polu górnem srebrnem—pod dwiema złotemi pięciopromiennymi gwiazdami — pół orła czarnego zwróconego w lewo, z piorunem złotym w szponach, wypadającym w środkowem błękitnem polu; w dolnem zaś czerwonym — armata na lawecie złota, wybuchająca w lewo. Nad hełmem i zawojem błękitno-srebrnym — pół orła czarnego z piorunami w szponach. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny Szlązkiej, z której Nils Rudolf Reichenbach (urodzony w Erfurcie, gdzie ojciec jego Jakób w r. 1665 r. był inżynierem) najprzód dyrektor i inżynier nadworny, przyszedł r. 1693 do Szwecyi, a 1695 do Inflant. W Rewlu kształcił oficerów i szlachtę w inżynierstwie wojskowem, został r. 1714 kapitanem artylerji w wojsku Stanisława, króla polskiego, 1717 oberst-lejtnantem przy pułku wolontaryuszów i otrzymał 27 Listopada r. 1717 szwedzkie szlachectwo, 1740 emeryturę, i w tymże roku umarł. *Sieb. III. 11. B. 106.*

REICHWALD I. — Na tarczy dwudzielnej w polu prawem—chorągiew, w lewem—drzewo. Nad hełmem w koronie—pomiędzy dwiema parami chorągwi prawo i lewo ukośnie stojących — pół wspiętego lwa. Labry. Herb rodziny, z której Jan Reichwald z przydomkiem von Kampfen urodzony na Litwie, otrzymał w 1647 nobilitację szwedzką; służył w wojsku polskiem. Konrad Gotlieb zaś otrzymał indygenat szlązki r. 1710. *Kneschke. Sieb. VI. 8. I tekst 102, tabl. 26; Żern.*

REICHWALD II. — Na tarczy dwudzielnej, w polu prawem — chorągiew, w lewem na murawie — drzewo. Nad hełmem w koronie między dwiema parami chorągwi — pół lwa z mieczem w prawej łapie. Labry. Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 8. II. 26.*

REJER, (Rey(h)er). — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV błękitnych — bocian na murawie, w II i III czerwonych na murawie — baran srebrny wspięty. Nad tarczą—dwa hełmy, nad pierwszym—dwie trąby, prawa błękitna, lewa srebrna, nad drugim z czapką czerwoną o białym wyłogu—dwa skrzydła białe. Labry przy pierwszym błękitne podbite złotem, przy drugim czerwone podbite srebrem. Herb rodziny pochodzenia bawarskiego, przybyłej do Inflant w XV stuleciu w r. 1750, otrzymali szlachectwo szwedzkie w r. 1731, zapisani do szlachty kurlandzkiej. *Sieb. III. 11. 155; Żern.*

REJMAN, Reyman. — W polu srebrnem — gryf wspięty czerwony o zielonych skrzydłach z krzyżem czerwonym na głowie. Nad hełmem w koronie — pół gryfa jak na tarczy. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany Janowi Rejmannowi, komisarzowi dóbr marszałka wielkiego koronnego, przez Franciszka, cesarza rzymskiego 26 kwietnia r. 1765; może od niego pochodzi lub blizkim jego był Ludwik Reyman, nobilitowany z tym herbem r. 1768. *M. kor. 234 f. 29 i 271 f. 32; Vol. Leg. VII. 802; zapiski WP. Jockowskiego.*

REJTAN, Reytan (Reithein Reuten). — W polu czerwonym—na siwym koniu jeździec zbrojny z kopią naprzód wymierzoną. Nad hełmem w koronie — pół rycerza zbrojnego z kopią na dół żeleźcem w prawej, z lewą na biodrze opartą. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny Rejtanów z Niemiec około 1660 przybyłych, w Prusiech na Mazowszu osiadłych i na Litwie, niektóre gałęzie nosiły nazwiska Karnickich, Kitnowskich i Szynweskich. Tadeusz Reytan 1773. *Nies. VIII, 112.; Sieb. VI, 450. Bork. Żern.*

REKA, (Recka, Recken). — W polu srebrnem — głowa czarna bawola. Nad hełmem—między raczmi kleszczami czerwonymi, sześciopromienna gwiazda złota. Labry czerwone podbite srebrem. Herb starej rodziny kaszubskiej w XVII stuleciu osiadłej, jedna gałąź nosiła nazwisko z Trzebietowa. *Sieb. III. 373 i VI. 9. 47.*

REKOWSKI I. — W polu błękitnem—nad rakiem czerwonym w prawo w poprzek leżącym—miecz ostrzem na dół między półksiężcem srebrnym w słup rogami do środka a dwiema sześciopromiennymi srebrnymi gwiazdami: jedna nad drugą. Nad tarczą hełm. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny kaszubskiej Rekowskich z Rekowa na Pomorzu w XVIII stuleciu osiadłej, używającej przydomku Ginc albo Wotoch, Wentoch herbu Abdank albo powyżej opisanego. Różne gałęzie z przydomkami osobliwymi odmiennych herbów używały — podane poniżej. *Sieb. III, 2. 376, VI. 9 tekst; Żern.; Geschichte der Geschlechter Rekowski; Berlin 1887.*

REKOWSKI II. — W polu błękitnem—nad półksiężcem złotym rogami od góry—pięć sześciopromiennych gwiazd złotych: dwie i trzy w szachownicę. Nad hełmem w koronie—ogon pawi. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana przysługująca jednej gałęzi Rekowskich na Pomorzu w XVIII stuleciu, mianowicie Wentochom czy Wotochom Rekowskim według Siebmachera, Mroczków Rekowskich według Żernickiego — herb przypomina herb Mroczków: półksiężyc z gwiazdą nad nim. *Sieb. III. 2. 376; Riet.; Żern. II. 270.*

REKOWSKI III. — W polu błękitnem — nad rogami srebrnego półksiężyca — trzy sześciopromienne gwiazdy złote rzędem. Nad tarczą hełm. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca Rekowskim przydomku Styp (Styp), będącym gałęzią Stypów na Pomorzu w XVII stuleciu *Sieb. III. 2. 376; Żern.*

REKOWSKI IV^a cz. Warnia odm. W polu srebrnem — nad rakiem czerwonym w poprzek gwiazda sześciopromienna złota. Nad hełmem w koronie—sześciopromienna złota gwiazda. Labry. Odmiana przysługująca Rekowskim w XVII stuleciu osiadłym, używającym przydomku Wotoch, Wentech Wantoch, Wojtoch — byli gałęzią rodziny tego nazwiska i podobnego herbu. Dwie były linie katolików i protestantów, które używają jeszcze poniżej podane odmiany w herbie. *Żern. II. 271 i 534.*

REKOWSKI IV^b. — W polu srebrnem — pod rakiem czerwonym w poprzek leżącym — półksiężyc rogami do góry z mieczem w środku między dwiema sześciopromiennymi srebrnymi gwiazdami. Nad tarczą hełm. Labry. Odmiana przysługująca jednej odnodze katolickiej Wotochów Rekowskich w XVII stuleciu na Pomorzu. *Żern. 271.*

REKOWSKI IV^c. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — gwiazda, w dolnem srebrnem—rak czerwony w prawo w poprzek. Nad tarczą hełm. Labry. Odmiana przysługująca odnodze protestanckiej Wotochów Rekowskich na Pomorzu w XVII stuleciu. *Żern. II. 271.*

REKOWSKI V^a. — W polu złotem — dwie róże pięciolistne czerwone na zielonych łodygach z dwoma listkami każda. Nad hełmem w koronie—trzy pióra strusie: czerwone między złotem. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana przysługująca Rekowskim na Pomorzu w XVII stuleciu osiadłym, a będącym gałęzią rodziny Wryczów, których nazwisko jako przydomek zachowali. Różnych jeszcze innych odmian używają, które podamy poniżej. *Sieb. III. 2. 499 VI. 4. 50; Żern. 271. 539.*

REKOWSKI V^b. — Na tarczy trójsiętej, w polu górnem czerwonym—dwie lilie heraldyczne rzędem; w środkowem błękitnem — rak czerwony w poprzek; w dolnem — półksiężyc w słup rogami zwrócony w prawo do trzech gwiazd: dwie i jedna. Odmiana poprzedniego. *Żern. 271.*

REKOWSKI V^c. — Na tarczy ściętej w polu górnem — pół jelenia, w dolnem srebrnem — trzy róże czerwone. Nad tarczą—hełm z koroną. Labry. Odmiana poprzedniego. *Żern. II. 271.*

REKOWSKI V^d. — W polu srebrnem — trzy czerwone róże na łodygach z liśćmi: dwie i jedna. Nad tarczą—korona z hełmem i labry. Odmiana poprzedniego. *Żern. II. 271.*

REKOWSKI VI. — Na tarczy—w środku podkowy barkiem do góry obróconej — dwie gwiazdy jedna nad drugą. Nad tarczą—hełm. Labry. Herb przysługujący rodzinie Rekowskich na Pomorzu. *Sieb. III. 2. 376 i VI. 9. 48; Żern.*

REKSIN, (Rexin). — W polu błękitnem — czerwony gryf zakończony rybem srebrnym ogonem, wygiętym ku prawej stronie. Nad hełmem w koronie—trzy sześciopromienne gwiazdy złote: dwie i jedna. Labry błękitne podbite srebrem. Herb rodziny Reksin na Pomorzu w XV stuleciu osiadłej, zdaje się być jednego pochodzenia z Puttkamerami, służyli w polskim wojsku. Ernest, podpułkownik wojsk koronnych, podpisał akt przysięgi Augusta III r. 1736 tudzież potwierdzenie praw tegoż króla. *Vol. Leg. I. 640, 647; Sieb. III. 2. 378. VI. 4. 41; Kneschke; Żern.; zapiskt WP. Zaleskiego.*

REMBOWSKI I^a, Rębowski. — W polu czerwonym lub błękitnym — oszczep żelazcem do góry i dwie strzały opierzeniem na dół ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie — dwa skrzydła czerwone barkiem w prawo (u Niesieckiego; lub jedno, według starego rysunku od dra Piekosińskiego). Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny Rembowski jakoby z lubelskiego w Prusiech osiadłej w XVII stuleciu. Rodzina prawdopodobnie pruskiego pochodzenia; w lubelskim niema zupełnie wsi tego nazwiska, natomiast jest wieś Rębowo w powiecie tczowskim i druga w powiecie słupskim. *Nies.; Bork.; Żern. 355, 356; zapiski WP. Zaleskiego.*

REMBOWSKI II^b. — W polu czerwonym — oszczep złoty żelazcem na dół, na którym skrzyżowane ukośnie dwie strzały złote żelazcami do góry. Nad hełmem w koronie — ogon pawi. Labry czerwone podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 4. 51.*

REMBOWSKI I^c. — W polu czerwonym — trzy strzały w gwiazdę, środkowa żelazcem na dół, boczne zaś żelazcem do góry. Nad hełmem dwa kły słoniowe: srebrny i czerwony. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. VI. 4. 51.*

REMBOWSKI I^d. — W polu czerwonym — kopia złota żelazcem do góry, na której dwie strzały złote ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie — dwa pióra strusie: złote i błękitne. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana przysługująca Rembowski w Prusiech zachodnich w XVIII stuleciu osiadłym, używającym przydomku v. Borchersdorf. *Sieb. VI. 4. 51.*

REMBOWSKI II. — W polu srebrnym — nad trzema górami czy klinami zielonemi — trzy sześciopromienne gwiazdy złote. Nad hełmem w koronie — pół męża w czerwonej szacie, z pałaszem w prawej ręce, (pod rękęścią którego według Rietstapa wisi kółko od ostrogi) w lewej zaś klucz piórem do góry w lewo trzymającego. Labry zielone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Rembowski z przydomkiem Sabiński w Prusiech, z których Michał służył w wojsku Fryderyka Wielkiego, otrzymał potwierdzenie szlachectwa i umarł 1818; niewiadomo czy synowie zostawili potomstwo. *Sieb. VI. 4. 51, 376.*

REMBOWSKI III, Rembowicz, Rembow, Rembau cz. Poraj odm. — W polu czerwonym — pięciolistna róża srebrna. Nad hełmem w koronie — między czerwonymi skrzydłami — ramię zbrojne, w łokciu zgięte do góry, mające różę białą zamiast ręki. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca Rembowski w Prusiech w XVI stuleciu osiadłym, niektórzy z nich noszą nazwisko Sedlińskich, Szadlińskich i Szabgińskich. *Sieb. VI. 4. 51; Riet.; Żern.*

RENARD Baron. — W polu błękitnym — lis złoty. Nad hełmem w koronie — skrzydło białe. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny z Francji pochodzącej, z której Jan Chrzyciel, syn Andrzeja, kupca hamburskiego (patrz Siebmacher), który ożenił się w Warszawie z hr. Waldstein, brat Henryety Duval, faworyty Augusta II, króla polskiego i saskiego, matki późniejszej hrabiny Orzelskiej, był podstolim nurskim, starostą tyszwieckim, pułkownikiem gwardii królewskiej, (*praetorianae legionis subtribunus*), a potem feldmarszałkiem wojsk saskich wraz z Benedyktem, bratem, setnikiem kopijników, żoną Maryą Teresą i dziećmi: synem Jakóbem Antonim 2-ch im., Janem, Piotrem 2-ch im., a także siostrą wyżej wymienionych Jana i Benedykta, Anną Katarzyną, wdową po Klaudyuszu Henryku des Carrieres de Renard du Renhard, otrzymali najprzód tytuł baronowski od Augusta II, króla polskiego 6 Czerwca r. 1720, a przypuszczeni do szlachectwa polskiego r. 1726; osiedleni byli w nurskim, na Szlązku i w Galicji; otrzymali r. 1741 tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego. Według Siebmachera (Maehrische Adel) — francuskie pochodzenie tej rodziny jest bardzo wątpliwe. *Vol. Leg., M. Kor. 222 f. 456 252 f. 33; Riet.; Grit.-Held.; Sieb. VI. 8. I. tekst i tabl.; Bork.; Żern.*

RENARD II. — W polu błękitnym — na zielonej murawie — lis złoty. Nad hełmem w koronie — skrzydło srebrne. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana z herbarza szlązkiego. *Sieb. VI. 8. I. 63.*

RENARD Hrabia. — Na tarczy pięciodelnej w polach I i IV błękitnych — lis złoty, w II czerwonym — skrzydło srebrne, w III złotem — skrzydło czarne, w V środkowym zielonym — głowa turka. Nad hełmem w koronie — między skrzydłem czarnym a srebrnym — głowa turka.

Labry z prawej czarne i błękitne podbite złotem, w lewej czerwone i błękitne podbite srebrem — godło: NI JAMAIS NI TOUJOURS. Odmiana przysługująca hrabiom Renard od 1741 r. *Sieb. VI. 8. 1 tekst i tabl.*

RENNE Baron, (*Rennen, Roenne*).—Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem z prawej czerwonym—orzeł srebrny, z lewej srebrnym—lilia złota; w polu zaś dolnem złotem—dwie rzeki czyli pasy wężykowate błękitne poprzeczne. Nad hełmem w koronie—trzy pióra strusie: czerwone, złote i srebrne. Labry z prawej czerwone podbite srebrem, z lewej błękitne podbite złotem. Herb rodziny pochodzenia niemieckiego z Bremy w XV stuleciu w Inflantach osiadłej. Z nich Karol Ewald otrzymał tytuł baronowski 1732 od Augusta II, króla polskiego; potwierdzeni są w Rosyi 1841. *Kos.; Sieb. III. 11. 50; Bork.; Żern.; Knesch.; Żychl. XII.*

RENNE II. — W polu czerwonym—rzeka czy pas poprzeczny wężykowaty srebrny. Nad hełmem w zawoju czerwono-srebrnym—lipa. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca niemieckiej linii Renne i szlacheckiej w prowincjach nadbałtyckich. *Sieb. III. 2. 385, IV. 9. 49; III. 1. 78, III. 11. 157.*

REPKE I, (*Rebke, Repka, Riepke, Röpke, Roepeke*). — W polu srebrnym—pod poprzecznym pasem błękitnym z półksiężcem srebrnym w słup, rogami w lewo, między dwiema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami, na pagórku zielonym—kuropatwa. Nad hełmem — trzy pióra strusie złote między błękitnemi. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny kaszubskiej na Pomorzu i Litwie w XVII stuleciu osiadłej. *Kętr.; Kneschke; Sieb. III. 2. 277 i VI. 4. 53; Żern.*

REPKE II.—W polu srebrnym—pod pasem poprzecznym z półksiężcem złotym w słup rogami w prawo między dwiema złotymi sześciopromiennymi gwiazdami—kuropatwa. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzedniego w Prusiech i na Pomorzu. *Sieb. VI. 4. 53 i VI. 9. 49.*

REPKE III. — W polu srebrnym—pod pasem błękitnym z półksiężcem srebrnym rogami do góry między dwiema sześciopromiennymi złotymi gwiazdami—kuropatwa. Nad hełmem w koronie — trzy pióra: srebrne między błękitnemi. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzednich na Pomorzu. *Sieb. VI. 9. 49.*

REPKE IV. — W polu błękitnym—pod trzema gwiazdami nad półksiężcem leżącymi—pas poprzeczny srebrny, pod którym—kuropatwa. Nad hełmem—trzy lilie heraldyczne na prętach. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzednich na Pomorzu. *Sieb. VI. 9. 49.*

REPTOWSKI cz. Dwie róże.—Na tarczy—pas lewo ukośny z dwiema pięciolistnemi różami. Nad tarczą korona. Nadany wraz z nobilitacją non praeciso scartabellatu Andrzejowi Reptowskiemu, kanonikowi poznańskiemu, przez Stanisława Augusta, króla polskiego—11 maja 1775. *Vol. Leg. VIII. 295.; Kanc. 41. 185; Dwicz.; Małach.; Kurop.; Bork.; Żern.; Zapiski WP. Jackowskiego.*

RESZKA (*Reschke, Reschken*), Reszkowski. — W polu czarnem, nad trąbką myśliwską złotą barkiem na dół, wylotem w lewo — między dwiema strzałami opierzeniem do góry od siebie—gwiazda sześciopromienna złota. Nad hełmem—trzy strzały żelężcami na dół w wachlarz ułożone. Labry czerwone podbite srebrem. Herb rodziny Reszkow z Reszek w bielskim i brześcińskim w XVI stuleciu osiadłej, na Litwie i Prusach w XVII. *Nies., prayp.; Kętr.; Kurop. Małach.; Kneschke.; Bork.; Żern.; Sieb. VI. 4. 51.*

REVERDIL. — Na tarczy ściętej od szczytu w jednej trzeciej części w polu czerwonym — orzeł biały, w polu zaś dolnem błękitnym — na zielonym pagórku — drzewo złote z połówką słońca takiegoż na wierzchu wyglądającego. Nad hełmem w koronie—na trzech piórach strusich — pół orla białego. Nadany z nobilitacją praeciso scartabellatu Markowi Ludwikowi dwóch imion von Reverdyl, z rodziny szwajcarskiej, doktorowi obojga praw, sekretarzowi i bibliotekarzowi Jego

Królewskiej Mości, przez Stanisława Augusta, króla polskiego w 1768, potwierdzony 7 września 1769. *Vol. Leg. VII. 802.; Kanc. 42. 97. Małach.; Bork.; Żern.; Zapiski Wt. Jackowskiego.*

REWOLIŃSKI. — W polu błękitnem—między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami, podkowa srebrna hacelami na dół z krzyżem kawalerskim złotym na barku i strzałą, żełęczem na dół w środku. Nad hełmem w koronie—skrzydło barkiem w lewo przeszyte strzałą. Nadany Wojciechowi Rewolińskiemu po ogłoszeniu prawa z r. 1836. Z dyplomu Władysława Rewolińskiego, syna znanego numizmatyka doktora Rewolińskiego. *Zapiski W. Dziadulewicza.*

REZWIC I, (Reisewits) cz. Leliwa odm.—W polu błękitnem—pod półksiężycem srebrnym z dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi nad rogami—muszla srebrna. Nad hełmem w koronie—te same figury co na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana przysługująca Rezwicom polskiego pochodzenia z Kędzierzyna i Grabówki na Szlązku osiadłym w XVI stuleciu. Otrzymał tytuł baronowski czeski 1653 ze zmianą herbową dla Fryderyka i Wacława, tytuł zaś hrabiowski świętego państwa rzymskiego dla Jana Nepomucena w 1793. Niesiecki idąc za Paprockim najbłażutniej herb ten opisał, biorąc muszlę za siedm trąb w wachlarz ułożonych. *Paprk.; Nies.; Sieb. III. 2; IV. 11, 34 i VI. 8, 1. 62; Bork.; Żern.*

REZWIC II.—W polu błękitnem—półksiężyc srebrny barkiem na dół z gwiazdą sześciopromienną złotą nad każdym rogiem. Nad hełmem w koronie—takiż półksiężyc z gwiazdami. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 11, 34 i VI. 8. I. 62.*

REZWIC Baron. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV błękitnych—półksiężyc srebrny barkiem na dół z gwiazdą sześciopromienną złotą nad każdym rogiem, w II i III czerwonych—pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie—nad muszlą półksiężyc z gwiazdami. Labry z prawej błękitne, z lewej czerwone podbite. Odmiana gałęzi baronowskiej: *Sieb. III. 1. 76, III. 2. 375; IV, 11 34 i VII. 2. 28.*

RĘKA I. — W polu czerwonym—ręka zbrojna, strzałą żełęczem na dół, w łokciu zgiętym przebita. Nad hełmem w koronie—trzy pióra strusie. Herb widzialny na tarczy Sapiehow. *Nies. VIII. 102.; Sieb. IV. 14. 29.*

RĘKA II. — Na tarczy—ręka zbrojna w łokciu zgięta z trzema złotymi strzałami w garści—środkową do góry, bocznymi na dół żełęczami. Herb za Okolskim przez Niesieckiego opisany. *Okol. II. 603; Nies. VIII. 102.*

REKOMIERZ.—W polu błękitnem—nad murem srebrnym—pół czarnego lwa. Nad hełmem w koronie—ręka zbrojna z mieczem. Labry złote podbite srebrem. Nadany wraz z nobilitacją praciso scartabellatu Janowi Sterzenbecher, kapitanowi w regimencie urodzonego Potockiego, starosty Szczereckiego 1790. *Vol. Leg. IX, Konst. 226; Kanc. 98 f. 258; Małach.; Bork.; Żern.; Jach.*

REKOPIÓR.—W polu błękitnem—pod krzyżem kawalerskim czerwonym w środku półksiężyc srebrny—ręka w ubraniu trzymająca pióro gęsie do pisania prawo ukośnie ku dołowi. Nad hełmem w koronie—pięć piór strusich. Nadany wraz z nobilitacją Jackowi Ratajewiczowi przez Stanisława Augusta, króla polskiego, 1768 r.—potwierdzony 20 stycznia 1769. *Vol. Leg. VII, 802; Liber inscr. Mag. Duc. Lith. ks. 190 f. 269; Kanc. 42 f. 71; 42a f. 75; Małach.; Chrz., Album 317. Tabl. III. Bork.; Żern.*

RIOKUR Baron, (Riaucour).—Na tarczy ściętej, w polu górnem złotem—trzy róże pięciolistne czerwone: dwie i jedna, w dolnem zaś zielonem—dwie rzeki czy pasy wężykowate poprzeczne. Nad hełmem—kapelusze czerwono-zielono-złoty. Labry z prawej czerwone, z lewej zielone podbite złotem. Nadany wraz z indygenatem 16 grudnia 1764 Piotrowi, radcy dworu Saskiego, z synem Andrzejem, Ludwikowi, biskupowi Ptolomejskiemu in partibus infidelium, kanonikowi gnieźnieńskiemu, i Józefowi, generał-majorowi wojsk Wielkiego Księstwa Litewskiego, Riaucour, pochodzenia francuzkiego, którzy przedstawili dyplom Fryderyka Augusta, króla polskiego, elektora saskiego, datowany w Dreźnie 23 czerwca 1745, nadający im tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego. Indygenat oblatowany w metryce koronnej 21 czerwca 1768. *Vol. Leg. VII. 377; M. Kor. 235 f. 806 i 279 f. 148; Kanc. 24 f. 43, 50, 51 i 52.; Sieb. II. 3 tekst; Riel.*